

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra společenských věd

Diplomová práce

Bc. Martina Šamajová

**Tragédie Ploštiny v kontextu veřejného povědomí
a využitelnost tohoto tématu v edukačním procesu**

Olomouc 2014

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Tragédie Ploštiny v kontextu veřejného povědomí a využitelnost tohoto tématu v edukačním procesu* vypracovala samostatně a výhradně s použitím literatury a pramenů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Ve Vlachovicích dne 20. 6. 2014

.....

Martina Šamajová

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Pavlu Kopečkovi, Ph.D. za jeho odborné vedení diplomové práce, cenné rady a připomínky. Mé poděkování patří také vedení a učitelům základních škol za spolupráci při realizaci dotazníkového šetření, na jehož základě je založena praktická část této práce, a také paní Jiřině Běloňové a paní Evě Repaté za jejich ochotu a čas.

V neposlední řadě patří velké poděkování mé rodině a přáteli, kteří mi byli velkou oporou po celou dobu studia na vysoké škole.

Obsah

Seznam použitých zkratk	8
Úvod	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1 Počátky protifašistického odboje na Jihovýchodní Moravě	11
1.1 Činnost ilegální Komunistické strany Československa	11
1.2 Vznik protifašistické národní fronty	11
1.2.1 Obrana národa	12
2 Počátky partyzánského hnutí na Valašsku	14
2.1 Vznik 1. československé brigády Jana Žižky	14
2.2 Partyzánský oddíl Ploština	16
2.3 Činnost partyzánů na Ploštině	17
2.3.1 Přepad v Újezdě	18
2.3.2 Akce v Horní Lidči	18
2.3.3 Lipina	18
2.4 Tragédie v Leskovci a smrt Kotliarova	19
2.4.1 Vypálení Juříčkova mlýna	20
2.5 Oddíl Ploština pod vedením Nikolajeva Nikolajeviče Kostina	22
2.6 Oběti partyzánů	23
3 Konfidenti na Ploštině	25
3.1 Oldřich Baťa	25
3.2 František Machů	25
3.3 Příchod konfidentů k partyzánům	25

3.4 Zrada Bati a Machů	26
4 Německé Jagdkommando ve Vizovicích	28
4.1 Jagdkommando Skorzeny.....	28
4.2 Einheit Josef	29
5 Události 19. dubna 1945	31
5.1 Večer před tragédií	31
5.2 Ráno a dopoledne 19. dubna 1945	32
5.3 Vzhůru k Ploštině	33
5.4 Němci se blíží	34
5.5 Vypálení Ploštiny	35
5.5.1 Svědectví Jana Machů	36
5.5.2 Jediný přeživší z ohně	36
5.5.3 Poslední hodiny Ploštiny.....	38
5.5.4 Útěk z ohně.....	39
5.6 Osudy a vzpomínky dalších pasekářů	40
5.7 Vzpomínky Jiřiny Běloňové.....	42
5.8 Oběti Ploštiny	42
6 Situace po tragédii	44
6.1 Otázka viny partyzánů	44
6.2 Odchod jednotek SS z Ploštiny	45
6.3 Ploština po odchodu Němců.....	47
6.4 Vzpomínková tryzna	48
6.5 Nová Ploština.....	48

6.6	Současnost a budoucnost Ploštiny.....	50
7	Další nacistické represe na Valašsku a osvobození.....	52
7.1	Loučka	52
7.2	Prlov.....	52
7.2.1	Zrada Aloise Oškery.....	53
7.2.2	Oběti v Prlově.....	53
7.3	Vařákovy paseky	54
7.4	Osvobození	54
8	Osudy nacistických vrahů a zrádců Ploštiny	56
8.1	Otto Skorzeny	56
8.2	Kurt Werner Tutter	56
8.3	Walter Pawlofski	58
8.4	Erich Wienecke	58
8.5	Konec konfidentů	58
8.5.1	Osud zrádce Františka Machů	58
8.5.2	Oldřich Bařa a jeho poválečný osud	59
II.	PRAKTICKÁ ČÁST.....	61
9	Metodologie výzkumu	61
9.1	Charakteristika respondentů dotazníku	62
9.2	Charakteristika a cíle dotazníku	62
9.3	Vyhodnocení dotazníků.....	63
10	Pedagogická aplikace tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku v edukačním procesu	71
10.1	Rámcové vzdělávací programy	71

10.2 Zařazení tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku v rámci RVP	73
10. 2. 1 Výchova k občanství	73
10. 2. 2 Dějepis	74
10. 2. 3 Průřezové téma Výchova demokratického občana	74
10. 3 Návrh časově – tematického plánu vzdělávacího programu.....	75
10. 4 Návrhy způsobů ověření výukových cílů.....	77
Závěr	83
Prameny a literatura	85
Elektronické zdroje	87
Seznam příloh	88
Anotace	

Seznam použitých zkratk

čs.	československá
ČSR	Československá republika
KSČ	Komunistická strana Československa
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP GV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání
SS	Schutzstaffel
StB	Státní bezpečnost
ŠVP	Školní vzdělávací program

Úvod

Cílem této diplomové práce je podat ucelený náhled na tragédii, která se stala na konci druhé světové války v osadě Ploština na Valašsku a pomocí dotazníkového šetření zjistit, jaké povědomí o tomto tématu mají žáci 2. stupně vybraných základních škol. Součástí práce bude i vyhodnocení dotazníků. Dále nabídneme návrh na praktické využití tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku ve vyučovacím procesu.

Diplomová práce bude rozdělena do dvou hlavních částí, teoretické a praktické části, které budou dohromady obsahovat celkem deset kapitol, přičemž teoretická část bude obsahovat osm kapitol. Teoretické části, a podrobnému vylíčení historických událostí souvisejících s Ploštinou, budeme věnovat poměrně velký prostor z důvodu osobního zájmu dozvědět se o tématu detailnější informace a také kvůli nesporné zajímavosti tématu Vypálení Ploštiny, které, podle našeho názoru, není, ve vztahu například k nacisty vyhlazeným obcím Lidice a Ležáky, dostatečně známo. Některé z kapitol teoretické části navíc poslouží jako zdroj informací pro navržený pracovní list k jedné z výukových jednotek vzdělávacího programu v praktické části práce. V první kapitole teoretické části se budeme věnovat počátkům protifašistického odboje v oblasti Jihovýchodní Moravy a nastíníme vznik a činnost některých odbojových organizací fungujících v protektorátním období.

Ve druhé kapitole se budeme zabývat počátky partyzánského hnutí na Valašsku. Nastíníme vznik 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky, dále vznik a činnost partyzánského oddílu Ploština a zmíníme také některé z akcí tohoto oddílu.

Třetí kapitolu věnujeme postavám dvou zrádců Ploštiny, jejich působení v partyzánském oddílu i samotné zradě obyvatel Ploštiny a zdejší skupiny partyzánů.

Ve čtvrté kapitole se budeme zabývat činností německých jednotek, jejichž činnost se spočívala zejména v realizaci protipartyzánských akcí na Valašsku a které měly na svědomí samotné neštěstí v osadě Ploština.

V páté kapitole se budeme rozsáhleji věnovat samotné tragické události v osadě Ploština, popíšeme její průběh, dále se budeme zabývat také osudy některých obětí, hlavně postavě jediného přeživšího, a obyvatel osady.

Šestá kapitola přinese nástin situace v oblasti Ploštiny po tragédii a zmíníme rovněž současnost této osady a nastíníme také vizi pro její budoucnost.

V rámci sedmé kapitoly se budeme zabývat podobnými tragickými událostmi, které se odehrály v obci Prlov, Loučka a na Vařákových pasekách. Zároveň se zde zmíníme o osvobození vypálených obcí a valašského regionu.

V osmé kapitole této práce provedeme shrnutí osudů těch, kteří se o nešťastné události na Ploštině a v jejím okolí zásadně přičinili, zaměříme se zejména na jejich poválečný život a jejich potrestání.

Praktická část diplomové práce bude obsahovat celkem dvě kapitoly. V deváté kapitole nejprve popíšeme metodologii výzkumu, charakterizujeme zde hlavní metodu použitou v rámci praktické části práce - dotazníkové šetření. Dotazník pro toto šetření bude vytvořen na základě odborné literatury vztahující se k pedagogickým výzkumům. Vycházet budeme zejména z publikací autorů Chrásky a Gavory. Následně provedeme vyhodnocení dotazníkového šetření týkajícího se veřejného povědomí žáků 2. stupně oslovených základních škol o tématu Vypálení Ploštiny. V závěrečné, desáté kapitole celé práce, ukotvíme téma Vypálení osady Ploština na Valašsku do Rámcových vzdělávacích programů a navrheme časově – tematický plán vzdělávacího programu pro pedagogickou aplikaci. Ten bude určen pro žáky 9. tříd základní školy.

Tématu diplomové práce se věnuje řada českých publikací. Vycházet budeme zejména z publikací autora Romana Cílka, který se tématem Vypálení Ploštiny zabývá, ale dalšími důležitými a přínosnými zdroji budou také historické prameny z archivních sbírek a vzpomínky pamětníků. Využijeme hlavně výpovědi pamětnice, paní Boženy Húšťové. Za účelem rozšíření oblasti zdrojů k diplomové práci požádáme také o možnost osobního setkání a rozhovorů s pamětnicí nešťastného období, paní Jiřinou Běloňovou, a zastupitelkou obce Drnovice, Evou Repatou. K této formě získávání informací se uchýlíme také z toho důvodu, že množství dostupné literatury na toto téma vznikalo v době nastoleného komunistického režimu na našem území. Za ideologicky psané publikace můžeme považovat například tituly autorů Josefa Přikryla, Karla Tkáče nebo Antonína Macháně. Ze zdrojů zabývajících se podrobněji otázkou partyzánského odboje využijeme publikace Vladislava Vaňáka nebo aktuálnější titul autorky Marie Hrošové, které přinášejí poměrně detailní popis partyzánské činnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Počátky protifašistického odboje na Jihovýchodní Moravě

Okupace českých zemí ozbrojenými německými jednotkami, které dne 15. března 1939 v ranních hodinách vpadly také do jihomoravských vesnic a městeček, se již od samého počátku setkala s odporem českého lidu a nenávistným postojem proti okupantům. Tato kapitola krátce nastíní vznik a činnost některých odbojových organizací, které v době protektorátu fungovaly.

Ke strhávání říšskoněmeckých praporů, poškozování vyhlášek a nařízení vydaných ze strany nacistů nebo úřadů protektorátu, psaní protiněmeckých hesel a nápisů apod. docházelo již od prvních dnů po vyhlášení Protektorátu Čech a Moravy. Odmítavý postoj k národnímu útisku, germanizaci a samotné okupaci výrazně ovlivňoval vznik uvědomělého a organizovaného odboje. Střety českých obyvatel s příslušníky německého wehrmachtu a nacistické policie byly hojně zaznamenávány rovněž v oblasti pohraničí Moravy a Slovenska.¹

1.1 Činnost ilegální Komunistické strany Československa

Komunistická strana Československa (KSČ) si kladla po násilné okupaci Československé republiky (ČSR) za cíl dobudovat strukturu ilegální sítě KSČ, která byla započata již po Mnichovské dohodě v září roku 1938. Ilegální činnost na jihovýchodní Moravě zabezpečovala tři krajská vedení- v Hodoníně, Ostravě a Olomouci.² Ilegálnímu krajskému vedení KSČ v Hodoníně byla podřízená největší část území. Řízeno bylo postupně krajskými tajemníky Rudolfem Filipem, Karlem Procházkou a Miroslavem Sailerem.³

1.2 Vznik protifašistické národní fronty

V září 1939 byly ústředním instruktorem pro moravské kraje Stanislavem Brunclíkem na Moravu doručeny směrnice 1. ilegálního ústředního vedení KSČ související s navazováním

---

¹ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 8

² Tamtéž, s. 10

³ MACHÁŇ, A. *Stručné vyličení historie protifašistického odboje na Gottwaldovsku*. Gottwaldov: HDK-OV ČSPB Gottwaldov, 1984, s. 3

kontaktů mezi představiteli buržoazních odbojových organizací a vedením ilegální KSČ a s koordinací akcí či vytváření společných orgánů odbojových skupin.⁴

1.2.1 Obrana národa

Tato odbojová organizace se začala na Zlínsku vyskytovat od dubna 1945, po zavedení již zmiňovaných nařízení.⁵ Organizaci Obrana národa tvořili například vojáci bývalé československé armády, legionáři, apod. Všechna okresní velitelství byla řízena oblastním velitelstvím Obrany národa v Uherském Hradišti, vedeným pplk. Vladimírem Štěrbou. Organizace v rámci okresů Zlín, Hodonín, Kyjov, Uherské Hradiště, Uherský Brod a Vsetín byly tvořeny zejména záložními důstojníky, členy Sokola a legionářů.⁶ Další činností, kterou se na Zlínsku Obrana národa zabývala, byla také propaganda letáků, zabezpečování radiotelegrafického spojení s cizinou. Jejich hlavní úkol se však týkal vypracování plánů na vojenský převrat nebo okupování důležitých vojenských, hospodářských a správních objektů.

V červenci 1939 tuto odbojovou organizaci na Zlínsku tvořila asi tisícovka členů ze všech vrstev obyvatel, v oblasti Uherského Hradiště to bylo v září stejného roku až 10 000 osob. Vysoký počet členů spolupracujících s Obranou národa představoval riziko pro utajení činnosti před německým gestapem. K prozrazení vojenské odbojové organizace Obrana národa došlo ke konci roku 1939, v listopadu a prosinci proběhlo zatýkání v zemském štábu v Brně, odtud se rozšířilo do ostatních krajských štábů, přičemž druhá vlna pronásledování proběhla v organizaci na podzim roku 1940.⁷

V souvislosti s vyhlášením prvního stanného práva a příchodem Heydricha do českých zemí, v době podzimu roku 1941, došlo k prvním popravám příslušníků vojenského odboje.

---

⁴ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 15

⁵ MACHÁŇ, A. *Stručné vyličení historie protifašistického odboje na Gottwaldovsku*. Gottwaldov: HDK-OV ČSPB Gottwaldov, 1984, s. 5

⁶ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 16

⁷ MACHÁŇ, A. *Stručné vyličení historie protifašistického odboje na Gottwaldovsku*. Gottwaldov: HDK-OV ČSPB Gottwaldov, 1984, s. 5

29. října 1941 bylo v Brně v Kounicových kolejích popraveno devět členů Obrany národa z Valašskokloboucka.⁸

Po zásahu gestapa proti tomuto buržoaznímu odboji se na území Zlínska do konce války již bohužel již nepodařilo navýšit počet odbojářů na někdejší číslo. V roce 1943 zde však vznikaly menší nekomunistické odbojové organizace, které se zaktivizovaly v roce 1944 v souvislosti s rozvíjejícím se partyzánským hnutím.⁹

---

⁸ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 17

⁹ MACHÁŇ, A. *Stručné vyličení historie protifašistického odboje na Gottwaldovsku*. Gottwaldov: HDK-OV ČSPB Gottwaldov, 1984, s. 6

2 Počátky partyzánského hnutí na Valašsku

Koncem roku 1944 již bylo téměř jasné, že 2. světová válka se blíží ke svému konci. Fašistická vojska sice stále kladla usilovný odpor na všech frontách, nicméně bylo pomalu rozhodnuto ve prospěch Spojenců. Přesto se jižní Valašsko stalo svědkem nové fáze bojů. Měla přijít „partyzánská válka“.¹⁰ V této kapitole přiblížíme nejen její průběh, ale také to, jak se do oblasti jižního Valašska a samotné osady Ploština dostala 1. československá brigáda Jana Žižky. Zmíníme rovněž některé z jejích prvních akcí, kterých se účastnili a neštěstí v obci Leskovec u Vsetína.¹¹

2.1 Vznik 1. československé brigády Jana Žižky

Partyzánské hnutí se v období německé okupace stalo jednou z forem boje proti nacistickému potlačovacímu aparátu, v českých zemích došlo k jeho rozvoji v letech 1944-1945.¹² Na základě některých zdrojů bychom mohli konstatovat, že armáda partyzánů na území Protektorátu Čechy a Morava vyrostla takřka přes noc.¹³

1. československá brigáda Jana Žižky zasadila svůj zárodek v srpnu 1944, když se v pohoří Malé Fatry poblíž Martina, nedaleko obce Sklabiňa uskutečnil parašutistický výsadek jedenadvaceti mužů, jejichž úkolem bylo, tak jak jim určil Ukrajinský partyzánský štáb, pomoci při organizaci národně-osvobozenického boje československého lidu.¹⁴ Brigáda, která měla zanedlouho ovlivnit také osud Ploštiny, se na Moravu dostala vlivem Slovenského národního povstání, protože vytvoření partyzánské oblasti a boj proti okupantům slibovali oslabení nepřátelských sil právě v povstalecké oblasti Slovenska.¹⁵

---

¹⁰ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 7

¹¹ V některé literatuře se můžeme setkat také s názvem Lískovec.

¹² SLÁDEK, O. *Ve znamení smrtihlava: nacistický protipartizánský aparát v letech 1944-1945*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1991, s. 7

¹³ PŘÍKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 12

¹⁴ CÍLEK, Roman. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 11

¹⁵ MACHÁŇ, A. *Stručné vyličení historie protifašistického odboje na Gottwaldovsku*. Gottwaldov: HDK-OV ČSPB Gottwaldov, 1984, s. 24-25

1. československá brigáda Jana Žižky se stala od podzimu 1944 nejsilnější jednotkou partyzánů, která v oblasti fungovala jihovýchodní Moravy.¹⁶ V této oblasti se skupina, vedená ppor. Jánem Ušiakem a náčelníkem štábu kpt. Dajanem Bajanovičem Murzinem, pozdějším majorem Sovětské armády, rychle rozrostla na stovku členů díky partyzánům z 1. brigády M. R. Štefánika i dobrovolníkům, místním, vlastencům a uprchlým válečným zajatcům, kteří byli ochotni vydat se na cestu života partyzána.¹⁷

Z dostupných zdrojů se dovídáme, že se nacisté snažili zabránit šíření partyzánských jednotek do dalších moravských a českých oblastí různými opatřeními. Jedním z nich byla například obkličovací akce „Tetřev“, při které bylo v půlce listopadu 1944 vysláno proti přibližně 120 partyzánům asi 12 600 členů protipartyzánských pohotovostních jednotek a stíhacích oddílů.¹⁸

Při této akci, ale celkově v průběhu listopadových bojů brigáda utrpěla citelné ztráty. Domníváme se, že hlavním oslabením byla, smrt ppor. Jána Ušiaka, který měl právě v listopadu zahynout.¹⁹ V bojích byl zraněn také Dajan Bajanovič Murzin, který se stal velitelem nově zorganizované brigády. Pod jeho vedením se skupina začala znovu formovat a operovat v menších bojových skupinách.²⁰ Akce „Tetřev“ tak zdaleka nedosáhla na cíl, který měla vytyčen, tedy zabránit dalšímu šíření vlivu a síly partyzánských jednotek, jelikož Murzinovy jednotky se s podporou obyvatelstva rozšiřovaly do prostoru tehdejších okresů Zlín, Vsetín, Frýdek, Valašské Meziříčí, Uherský Brod, Uherské Hradiště a dalších.²¹

---

¹⁶ MACHÁŇ, A. *Protifašistický odboj na Gottwaldovsku*. In: Gottwaldovsko od minulosti k současnosti. Gottwaldov: Okresní archiv v Gottwaldově, 1984, s. 70

¹⁷ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 12

¹⁸ MACHÁŇ, A. *Stručné vyličení historie protifašistického odboje na Gottwaldovsku*. Gottwaldov: HDK-OV ČSPB Gottwaldov, 1984, s. 26

¹⁹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 13

²⁰ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 7

²¹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 16

2.2 Partyzánský oddíl Ploština

Po přesunu Murzinovy brigády do oblasti Vsetínska a po neúspěšném pokusu německých ozbrojených sil potlačit partyzánské hnutí, se pod vlivem původního jádra utvořilo několik oddílů, které v době od prosince 1944 do května 1945 vedly partyzánskou válku proti nacistickým okupantům po celé východní Moravě. Jedním z nich byla také skupina partyzánů, která se usídlila v okolí osady Ploština.

Osada uprostřed valašských lesů, kde lidé žili po mnohé roky v bídě a „*nikdy, opravdu nikdy, nepoznali jiného života, než rvát se s horama, které jsou skoupé a dají jen člověku tolik, kolik sobě vybojuje*“.²² Právě v této oblasti, vzdálené asi 3 km severně od obce Drnovice, se usídlila první skupina partyzánů již v září roku 1944.²³ Další skupinka se formovala v lesích mezi nedalekými obcemi Loučka a Haluzice a v prosinci téhož roku oba tyto oddíly navázaly spojení s Petrem Budčkem, kapitánem Rudé armády, s jehož pomocí se staly oficiálně součástí 1. československé brigády Jana Žižky. Budčka se do oblasti Ploštiny dostal při přesunu po přepadení lesních úkrytů v okolí vesnice Tnava, spolu s jedním z Murzinových oddílů, který vedl společně se sovětským důstojníkem Alexandrem Kotliarovem.²⁴ Kotliarov se po sloučení skupin stal velitelem nově zbudovaného oddílu, jeho pozdějším zástupcem byl kapitán Rudé armády Nikolaj Nikolajevič Kostin.

Na základě informací, které uvádějí dostupné zdroje, partyzánský život na Ploštině započal o Vánocích roku 1944, kdy skupinka partyzánů zaklepala na dveře stavení hospodáře Františka Rašky v Ryliskách, pasekářské osadě jen pár stovek metrů vzdálené od Ploštiny.²⁵ Paní Božena Húšťová, rozená Rašková, vzpomíná, že k nim do stavení přišlo sedm mužů a dvě ženy. Byli to samí Rusové, měl s nimi být jen jeden Čech. Paní Húšťová vypráví, že bylo štěstí, že její tatínek, František Raška, byl kdysi zajatcem ruské fronty, takže se s partyzány

---

²² VAŇÁK, V. *Ploština*. Vydání první. 1945, s. 3

²³ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 8

²⁴ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 15

²⁵ Tamtéž

dokázal domluvit.²⁶ Velitel Petr Bud'ko vysvětlil hospodáři poslání a plány skupiny a Raška byl zařazen do oddílu jako spojka a velitel mu přidělil také partyzánské jméno „major“. Raškův dům se tak stal centrem partyzánského oddílu, kde se konaly schůzky a porady, řešily se rozkazy a pokyny k přepadávání a jiným akcím proti nacistům. Hospodářské stavení v Ryliskách sice brzy partyzánům nestačilo, ale ochotní lidé s pocitem vlastenectví žili všude v okolí.²⁷ Navíc, je, podle našeho názoru, potřeba zohlednit to, že Ploštinští pasekáři neměli tehdy čas ani prostor rozhodovat se v nastalé situaci jinak.²⁸ Byli ochotni se s partyzány rozdělit o poslední jídlo a poskytnout jim přístřeší ve svých skromných obydlích. Poté, co počet partyzánů na Ploštině vzrostl na číslo kolem třiceti, nebylo možné je na pasekách uživit, vypovídá paní Húšťová, protože pasekáři byli nuceni některé produkty, jako například obilí či vajíčka, odevzdávat Němcům. Paní Húšťová vzpomíná, že poté se začalo chodit z Rylisek do Vysokého Pole a z Ploštiny pak do Drnovic, kde se snažili partyzánům vypomáhat lidé, o kterých bylo jisté, že by nezradili. Už měli války dost. Lidé dávali, co mohli, nejvíce prý ale maso, chléb, cukr, mouku. Je nezbytné také zmínit, že vedle jídla tito lidé v mnoha případech přišli o syny, manžele a otce od rodin, když se rozhodli pomoci v boji za spravedlivou věc.²⁹

2.3 Činnost partyzánů na Ploštině

Mezi první úkoly tohoto partyzánského oddílu patřilo vytvoření výzvědné a zpravodajské služby a také navazování spojení s odbojovými pracovníky a dalšími ilegálními skupinami v okolí. Bojových akcí oddílu Ploština, který byl veden postupně Kotliarovem, Kostinem a později Grigorijem Slepcomem, bylo na desítky.³⁰ Jednalo se zejména o přepadávání autokolon, osamělých jednotek, sabotáže na železnici. V průběhu těchto akcí se partyzánům podařilo ukořistit hlavně velké množství zbraní a munice.

---

²⁶ Výpověď paní Boženy Húšťové je dostupná v rámci projektu Příběhy 20. století, zpracované Annou Macourkovou ze zdroje Macourková Anna. Paměť národa. *Příběhy 20. století (Post Bellum)*. [online]. 29. 08. 2009 [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.pametnaroda.cz/story/hustova-bozena-1929-772>

²⁷ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 16

²⁸ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 7

²⁹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 16

³⁰ Tamtéž

Odbojová skupina, která vznikla v Újezdě na pokyn ilegální Komunistické strany Československa v tehdejší Gottwaldově, a se kterou partyzáni z Ploštiny spolupracovali, informovala obyvatelstvo o postupu Rudé armády a organizovala či prováděla sabotáže, pomáhala uprchlíkům. K činnosti této skupiny měla patřit také příprava a šíření protinacistických letáků. Zde ale narážíme na sporný bod. Je nepravděpodobné, že by samotní partyzáni na Ploštině měli přístup k tiskařským strojům, tím spíše, že to byli Rusové bez velké znalosti češtiny. Nicméně se mezi partyzány měli pohybovat sovětsí agenti a propagandisté komunistické myšlenky.³¹

2.3.1 Přepad v Újezdě

Partyzánské skupiny z Ploštiny a Újezda podnikaly různé záškodnické akce. Jako jedna z prvních partyzánských akcí je uváděna akce, která se uskutečnila začátkem února 1945 výprava právě do Újezdu, kde v místní škole sídlili maďarští vojáci. Velitel Nikolaj Kostin se měl v té době oblékat do ukradené maďarské uniformy, takže nebudil žádné podezření a partyzáni tak mohli asi dvousetčlenné mužstvo vojáků v Újezdě překvapit. Partyzánům se podařilo ukořistit množství pušek, přibližně 40, a několik beden nábojů a granátů. Část kořisti ukryli ve Vysokém Poli, kde se ještě v únoru uskutečnil další přepad.³²

2.3.2 Akce v Horní Lidči

Paní Húšťová vzpomíná, že první partyzánskou akcí oddílu Ploština byla akce na železnici v Horní Lidči, kde vyhodili do vzduchu železniční most mezi Horní Lidčí a Střelnou. Měl tudy právě projíždět vlak do Osvětimy, ze kterého se, i díky partyzánům z Čeladné a Slovenska, zachránilo hodně vězňů. Při přestřelce někteří zůstali ve vlaku a další se snažili utéct. Paní Húšťová vypovídá, že po této akci přišlo na Ploštinu dalších čtrnáct osob.

2.3.3 Lipina

22. února 1945 byla skupina partyzánů zrazena v Lipině. Partyzáni byli počasím donuceni vyhledat nocleh jinde, než v lese. Doporučen jim byl nocleh v domě jistého Karla

---

³¹ MACOURKOVÁ, A. Paměť národa. *Příběhy 20. století (Post Bellum)*. [online]. 29. 08. 2009 [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.pametnaroda.cz/story/hustova-bozena-1929-772>

³² VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 82-83

Ovesného, ale jelikož bylo ve vesnici mnoho obyvatel s příjmením Ovesný, to potvrzuje ve své výpovědi i paní Húšťová,³³ došlo k omylu a partyzáni zamířili do domu stejnojmenného občana, bratrance dotyčného, který jim ovšem neměl v plánu poskytnout azyl. Proto se vydali hledat pravého jmenovce. Doma jej sice nezastihli, ale bratr Karla Ovesného, jim dovolil přenocovat. Do jeho domu mělo přijít 26 partyzánů. Zrádce, který zburcoval četnickou stanici ve Valašských Kloboukách, byl právě prvně zmiňovaný Karel Ovesný. Jeho bratranec se ho sice snažil uklidnit, aby se nebál a nevyzrazoval partyzány Němcům, ten ale neuposlechl.³⁴ Zároveň se však objevujeme také informaci, že zrádce měl být bratr Ovesného, v jehož domě partyzáni zůstali a který údajně ze strachu partyzány prozradil. Když k označenému domu dorazila německá hlídka z Valašských Klobouk, došlo k obklíčení a divoké přestřelce, při které byli zraněni tři partyzáni- jedním z nich byl i velitel Kotliarov, který utrpěl, velmi závažná zranění.³⁵

Dalším zraněným byl partyzán Nikolaj, který utrpěl zranění střepinou z německého granátu na ruce. Třetím zraněným byl partyzán Vasil, který byl postřelen do předloktí. Za zradu zaplatil v Lipině životem jeden partyzán, jak uvádí p. Vladimír Růčka, kněz z Újezdu ve své vlastním nákladem vydané publikaci *Ploština žaluje!*³⁶

Po události v Lipině se partyzánská skupina rozdělila do čet. 18. března byla jedna z nich vyslána zpět do této obce, aby pomstila zradu Karla Ovesného. Ten byl následujícího dne stižen přísným partyzánským soudem a pověšen na stromě před vlastním domem.³⁷

2.4 Tragédie v Leskovci a smrt Kotliarova

Zraněného velitele Kotliarova i oba další partyzány bylo potřeba ošetřit a vyléčit a to se podařilo díky pasekářům z okolí Vlachovy Lhoty nebo faráře z Újezda. Obvazy, léky a jiné potřebné věci k ošetření zprostředkovali ošetřujícím vrchní strážmistr Leopold Roháček

---

³³ Výpověď natočena a zpracována Annou Macourkovou v roce 2009.

³⁴ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 106

³⁵ PŘÍKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 11

³⁶ RŮČKA, V. *Ploština žaluje! Újezd u Vizovic*: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 13

³⁷ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 112

z Vlachovic a štábní strážmistr František Šmiták. Tato dvojice napojená na partyzány z Ploštiny pomáhala při pátracích akcích odlákat Němce od známých center, ti byli podezřívaví vůči českým lidem, ale „*darmo čenichali na všech stranách, partyzáni zmizeli a zůstala po nich jen krvavá stopa.*“³⁸

Po svém zotavení byl Kotliarov i s partyzánem Vasilem převeden do obce Leskovec u Vsetína. Zde se na pasekách v Juříčkově mlýně nacházela partyzánská ozdravovna.³⁹

2.4.1 Vypálení Juříčkova mlýna

O velikonočních svátcích roku 1945 se v Leskovci v partyzánském úkrytu a lazaretu ve mlýně Jana Juříčka, který sloužil také jako ilegální tiskárna, uskutečnila krutá protipartyzánská akce nacistů. Přestože byl dobře sloužící úkryt výborně maskován, došlo k jeho odhalení. Po válce se spekulovalo, že místo prozradil jistý František Bednář, agent gestapa, který se snažil údajně přejít na stranu odboje.⁴⁰

Dne 3. dubna 1945 byli ve mlýně přítomni partyzáni Konstatin Kalabalin, Vasilij Sapelnik, Sergej Sorokin, velitel ploštinských partyzánů Kotliarov a Oldřich Kaniok, český partyzán. S nimi tu byl ještě ošetřovatel Oldřich Bláha, zvaný Agapitus. Netušili, že se k nim blíží velká a velmi dobře ozbrojená skupina německých mužů, stejně tak ani rodina Juříčková nečekala od běžného pracovního dne nic zvláštního. To platilo do chvíle, kdy jim na dveře zabušili Němci.

Manželka majitele mlýna, Františka Juříčková, toho dne v brzkých ranních hodinách otevřela Němcům a popřela, že by u nich přebývali partyzáni. Němci však do mlýna vhodili pancéřovou pěst, následně zaútočili granáty a do té doby bezpečný úkryt ve sklepě byl odhalen. Partyzáni, do té chvíle ukrytí v bunkru, byli donuceni ihned jednat. Postupně z úkrytu vyběhli partyzáni Kalabalin a Vasil, kterým se podařilo ukrýt ve vodě pod mlýnským

---

³⁸ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 109

³⁹ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 11

⁴⁰ HROŠOVÁ, M. *Na každém kroku boj: historie 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky (srpen 1944 - květen 1945)*. 1. vyd. Vsetín: Český svaz bojovníků za svobodu, Sdružení domácího odboje a partyzánů, Historická skupina 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, 2012, s. 310

kolem. Další partyzán Sergej byl však při útěku z bunkru zastřelen kulomety Němců, kteří již v doprovodu vlčáků vstupovali do mlýna. Následně stejným způsobem zemřel také velitel Kotliarov, jak podle vzpomínek Oldřicha Bláhy, který se mezitím ukryl v koňském žlabu spolu s Oldřichem Kaniokem. Bláha na popud mlynáře Juříčka, kterého Němci poté odvěkli svázaného, ale prozatímní útočiště opustil, aby byl následně Němci surově mlácen a znovu vyslán do mlýna pro zbylé partyzány, aby se vzdali.⁴¹

Podle slov jednoho ze sousedů Juříčkova mlýna, Josefa Martince, který se nedobrovolně stal přímým svědkem tragédie, se kolem páté hodiny ranní ozvala rána. Když vyšel ze své usedlosti na dvůr zkontrolovat, co se stalo, jeho dům byl obklíčen ozbrojenými příslušníky SS a dotazovali se jej na partyzány. Jejich přítomnost popřel a po kontrole jeho hospodářství byl před něj a jeho syna předveden Jan Juříček, jeho manželka, syn a dvě dcery s rukama sepjatýma za krkem. Josef Martinec vypověděl: „*Němečtí vojáci vrhli se na Jana Juříčka a pažbami pušek jej bili tak dlouho, až v bezvědomí klesl na zem. Pak jej násilím zvedli a svázali mu ruce za zády. Pak jej přivázali ke stromu.*“⁴² Rodina Juříčkova mohla jen ve strachu o svou další existenci přihlížet, jak Němci ničí jejich obydlí. Když po další střelbě z již hořícího mlýna nikdo další, kromě dvou zastřelených, nevycházal, hnali mlynáře Juříčka dovnitř, aby jim pod pohrůžkou smrti, přivedl zbylé partyzány. Ten jim však mohl jen sdělit, že úkryt je již prázdný. Byl popraven střelou do spánku a vhozen do ohně. Po něm do mlýna vehnali i jeho syna, který se raději udusil, než aby jej Němci sami zabili.

Na základě toho, že se Němcům nepodařilo odhalit dva partyzány skryté v rourovém betonovém potrubí pod vodním kolem mlýna (ti zde museli setrvat v ledové vodě ještě 16 hodin) a nikdo z vyslýchaných jim nesdělil požadované informace, zazněl mezi nimi poslední rozkaz- přivést ostatní obyvatele domu. Františka Juříčková a její dvě dcery, ani ne čtrnáctiletá Maruška a šestnáctiletá Františka byly zastřeleny a hozeny do hořícího mlýna.⁴³

---

⁴¹ HROŠOVÁ, M. *Na každém kroku boj: historie 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky (srpen 1944 - květen 1945)*. 1. vyd. Vsetín: Český svaz bojovníků za svobodu, Sdružení domácího odboje a partyzánů, Historická skupina 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, 2012, s. 316

⁴² Tamtéž s. 317

⁴³ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 143

Mohli bychom se pozastavit také nad tím, že chladnokrevná poprava sester Juříčkových vykonaná v průběhu této nacistické výpravy neměla v podmínkách protektorátu obdoby, přestože se druhá světová válka vyznačovala velkým množstvím dětských obětí. Ty většinou umíraly v důsledku vojenských operací, jako oběti perzekučních opatření nebo v koncentračních táborech. Tyto skutečnosti však vyšly na veřejnost až po válce.⁴⁴

2.5 Oddíl Ploština pod vedením Nikolajeva Nikolajeviče Kostina

Smrt Kotliarova v Leskovci vedla k náhradě velitele oddílu, tím se stal Nikolaj Nikolajevič Kostin. Za jeho vedení se k oddílu přidalo větší množství dobrovolníků a pomocníků, kteří chtěli být přijati do služeb partyzánského oddílu. Partyzánská činnost se v té době až zdvojnásobila.⁴⁵

Do té doby většinou pozitivní ohlasy zdejšího obyvatelstva na působení partyzánů byly narušeny na konci března 1945, konkrétně na Zelený čtvrtek, 28. března. Podle zápisu v kronice Obecné školy Vysoké Pole⁴⁶ měli ten den partyzáni distribuovat v obci letáky, které údajně šířily myšlenky k podpoře partyzánského hnutí a maření německých úředních nařízení. Vzhledem k tomu, že se znění letáku dochovalo pouze v přepisu z dob komunistického režimu, lze jeho obsah považovat za spekulativní. S pochybnostmi by mohla souviset také již zmíněná skutečnost, že většina partyzánů byla ruské národnosti, tedy s minimální znalostí českého jazyka. Také fakt, kde by letáky natiskli, zůstává zahalen otázkou. Můžeme se tedy domnívat, že šlo pouze o propagandistickou akci a oslavou partyzánské činnosti spojenou s pozdějším nastolením komunistického režimu.

Negativní náhled na tuto událost a celý partyzánský oddíl však podtrhla skutečnost, že partyzáni byli zcela opilí, obdobné chování předvedli také ve vedlejší obci Drnovice. Údajně svým chováním pobuřovali a „svým vystoupením zničili úplně slavnou gloriolu pověstí o jejich osobnostech, ukázněnosti a řádném vystupování. (...) Jeden chodil po návsi, stříleje občas do vzduchu z pistole.“⁴⁷

---

⁴⁴ HROŠOVÁ, M. *Na každém kroku boj: historie 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky (srpen 1944 - květen 1945)*. 1. vyd. Vsetín: Český svaz bojovníků za svobodu, Sdružení domácího odboje a partyzánů, Historická skupina 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, 2012, s. 319

⁴⁵ RŮČKA, V. *Ploština žaluje! Újezd u Vizovic*: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 15

⁴⁶ Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Nšk Vysoké Pole, inv. č. 163

⁴⁷ Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Nšk Vysoké Pole, inv. č. 163, fol. 59

Na druhou stranu ale paní Húšťová vzpomíná, že se pod vedením Nikolaje Kostina partyzáni chovali velmi disciplinovaně. Obdobně se vyjadřuje také paní Jiřina Běloňová: „*Ten Nikolaj, ten byl velice hodný.*“⁴⁸ Po jeho náhlé a nešťastné smrti při manipulaci s pancéřovou pěstí, ke které mělo dojít 5. dubna 1945, byla však soudržnost oddílu hojně narušena a nový velitel Slepcev již zřejmě neměl takovou autoritu jako jeho předchůdce. Otázka data smrti je ovšem sporná. Setkáváme se totiž také s informací, že velitel Kostin zemřel až 13. dubna 1945. Manipuloval s nebezpečnou pancéřovou pěstí, se kterými partyzáni neměli příliš mnoho zkušeností, ta jej však při explozi pouze velmi těžce zranila. Kostin se poté ještě při vědomí sám zastřelil. Jeho tělo bylo po osvobození kraje exhumováno, převezeno do Újezda a 10. května 1945 znovu pohřbeno za přítomnosti lidí z celého okolí.⁴⁹ Můžeme to tedy považovat jako svědectví o jeho oblíbenosti a postavení mezi zdejším obyvatelstvem, ke kterému se přidává také paní Húšťová, která zároveň odmítá tvrzení některých lidí, že partyzáni z jeho oddílu se neustále opíjeli a ve Vysokém Poli i Drnovicích se objevovali i za bílého dne. Připouští však, že po jeho smrti, v době kdy byl oddíl pod vedením Grigorije Slepceva, bylo chování partyzánů podstatně uvolněnější.⁵⁰

2.6 Oběti partyzánů

V souvislosti s pochybným chováním partyzánů se nabízí otázka, zda si jejich působení v okolí Ploštiny vyžádalo nějaké oběti. Tato otázka je zcela na místě. Pomineme-li skutečnost, že místní lidé se rozhodli kvůli partyzánům obětovat především svou bezpečnost, soukromí či místo u stolu, dočteme se v pamětní knize obce Drnovice⁵¹, uložené v okresním archívu ve Zlíně, že v průběhu působení partyzánské skupiny 1. československé brigády Jana Žižky bylo v lesích v okolí Ploštiny zastřeleno kolem pětasedmdesáti německých špionů.

Mezi takové pomocníky Němců, kteří za úplatu zrazovali, bychom mohli zařadit také jistého Stanislava Smolíka z Újezdu, údajného sympatizanta s Němci, který měl pravidelně navštěvovat Annu Struškovou, která žila poblíž Ploštiny s nemanželským synem. Paní Jiřina Běloňová z Drnovic vzpomíná, že Anna Strušková se mnohdy nebála přímo jít proti

---

⁴⁸ Osobní rozhovor s paní Jiřinou Běloňovou

⁴⁹ RŮČKA, V. *Ploština žaluje!* Újezd u Vizovic: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 16

⁵⁰ Výpověď paní Húšťové natočena a zpracována Annou Macourkovou v roce 2009.

⁵¹ Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Obú Drnovice, inv. č. 1, fol. 99

partyzánovi a oponovat mu.⁵² Udržováním styků s přívržencem Němců se stala pro partyzány nebezpečnou. Když navíc zjistili, že Smolík kolem jednotky podezřele slídí, zastřelili jej i Annu Struškovou a pohřbili je v lesích mezi Ploštinou a obcí Tichov.⁵³

---

⁵² Osobní rozhovor s paní Běloňovou

⁵³ Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Obú Drnovice, inv. č. 1, fol. 99

3 Konfidenti na Ploštině

Nacisté se cítili ohroženi a byli ochotni pro oslabení partyzánské činnosti použít zradu spojenou s násilím, tolik léty prověřenou kombinaci. Jakkoli byl velitel Nikolaj Nikolajevič Kostin tvrdým mužem s vysokými nároky na morálku členů svého oddílu, podařilo se ještě pod jeho vedením dvěma zrádcům infiltrovat do jeho partyzánské skupiny.⁵⁴ Zradu od obyvatel partyzáni zřejmě po předchozích událostech a krutých následcích, například po prozrazení v Lipině, neočekávali. Ta však přišla, zcela nečekaně, zevnitř. V následujícím textu se pokusíme krátce představit oba zrádce Ploštiny.

3.1 Oldřich Baťa

Prvním z konfidentů, který se přičinil o pozdější dokonání tragédie na Ploštině, byl Oldřich Baťa, narozený 29. května 1920 v Brně-Komárově. Do Zlína, a později ke zlínskému gestapu, které mu přidělilo krycí jméno Kováč, se dostal po útěku ze zaměstnání z Detony v Bohuslavicích nad Vlárí, kde způsobil nehodu, při níž uvolnil brzdy železničních vagónů plně naložených šrapnelem. Ve Zlíně pracoval v závodech svého jmenovce Bati a jeho cestu mu zkrátil druhý zrádce Ploštiny.⁵⁵

3.2 František Machů

František Machů ze Zlámance, okres Uherský Brod. Patřil k důvěrníkům zlínského gestapa, pracoval pod falešným jménem Pospíšil. Přislíbil Oldřichu Baťovi pomoc při řešení důsledků nehody v Bohuslavicích a poté jej sám přivedl ke gestapu, pod příslibem dobře placené práce. Úkolem Machů bylo navázat kontakt s partyzánskou skupinou na Ploštině a k tomu měl využít také Baťu, který se na jeho popud dal na dráhu placeného konfidenta. Do služeb gestapa se však oba zrádci přihlásili zcela dobrovolně.⁵⁶

3.3 Příchod konfidentů k partyzánům

Kdy přesně se vydali zrádci směrem k Ploštině, se nedá zcela přímo určit. Oldřich Baťa a František Machů se v lese v blízkosti Ploštiny mohli objevit v březnu 1945, přičemž

---

⁵⁴ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 16

⁵⁵ Tamtéž s. 18

⁵⁶ Tamtéž s. 19

svůj příchod na Ploštinu zrádci zdůvodnili útekem před prací v Německu a skrýváním se před německými úřady⁵⁷, ale je také možné, že na Ploštinu přišli až kolem 1. dubna.⁵⁸ Paní Božena Húšťová vzpomíná, že se pro větší důvěryhodnost jejich příběhu se zřejmě oba zrádci mezi sebou pobili, na Ploštinu totiž údajně přišli zbití, od krve a s podlitinami.⁵⁹ Jejich cesta vedla vlakem ze Zlína do Vizovic, poté pěšky přes horu zvanou Barák a pak směrem k Vysokému Poli a samotné Ploštině, cestou ale narazili v lese nad obcí Vysoké Pole na dva partyzány, kteří je prohlédli, odzbrojili a vyslechli. Oba zrádci ihned vyslovili přání přidat se k oddílu. Partyzáni je i přes projevy nesouhlasu některých z nich nakonec přijali mezi sebe, zpočátku je ale přísně kontrolovali, protože budili značnou nedůvěru.⁶⁰

3.4 Zrada Bati a Machů

Zanedlouho po jejich příchodu se ukázalo, že podezření byla oprávněná, ale mezitím se oba nasazení agenti gestapa s oddílem partyzánů aktivně účastnili záškodnických akcí zaměřených jak proti Němcům, tak proti Maďarským vojákům a s jednotkou měli pobývat přibližně čtrnáct dnů. Po úspěšném přepadení vojenského vozidla, ke kterému mělo dojít na lesní cestě mezi Loučkou a Vizovicemi, byly mezi partyzány zahlazeny poslední zbytky nedůvěřivosti vůči oběma novým členům. Proto když Machů a Baťa žádali, zda by spolu mohli v noci držet hlídku na stráži, nikdo jim nebránil.⁶¹ Jinde je však tato událost popisována trochu odlišně. Kolona německých vozidel plánovaný přesun údajně neuskutečnila. Partyzáni se proto rozhodli vyčkat v úkrytu pro případ, že by akce začala později, byli však už značně unavení a hladoví. Toho Baťa a Machů, kteří byli skutečně určeni jako hlídka, využili ke zmizení a 18. dubna 1945, den před osudnou událostí na Ploštině, od oddílu zběhli.⁶²

---

⁵⁷ HOLEČEK, V. *Ploština*. In: Památná místa bojů proti fašismu. Praha: Naše vojsko, 1961, s. 377

⁵⁸ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 57

⁵⁹ Výpověď paní Húšťové natočena a zpracována Annou Macourkovou v roce 2009.

⁶⁰ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 20

⁶¹ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 169

⁶² PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 55-56

Baťa po válce údajně vypověděl, že ještě před zběhnutím od partyzánské jednotky byl Machů pověřen výzvědnou činností a využil této skutečnosti k cestě do Valašských Klobouk, odkud měl telefonovat na zlínské gestapo a předat informace o tom, kde se jednotka nachází. Zároveň se ale fakt, že by právě Machů prováděl výzvědnou činnost, jeví jako sporný, protože úkoly tohoto druhu byly ukládány spíše prověřeným a spolehlivým členům. Je tedy možné, že jen zneužil důvěry některého z nadřízených partyzánů a využil možnosti se volněji pohybovat.⁶³

---

⁶³ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 21

4 Německé Jagdkommando ve Vizovicích

Ve druhé polovině dubna roku 1945 se městečko Vizovice, které za obvyklé situace čítalo ani ne pět tisíc obyvatel, hemžilo vojáky v uniformách. Vedle řadových německých a také maďarských jednotek se ve Vizovicích pohybovaly i elitnější ozbrojené skupiny. Ve zdejším zámku se již 24. března 1945 usídlila speciální jednotka, která měla posílit vojenské a policejní síly na východní Moravě. Jednalo se zvláštní stíhací jednotku Schutzstaffel (SS) s označením Zur besonderen Verwendung-Kommando Nr. 31., o „*oddíl pro speciální úkoly*“.⁶⁴ V této kapitole stručně popíšeme činnost jednotky a také se zmíníme o elitní jednotce Josef, vycvičené speciálně pro protipartyzánské akce na Valašsku.

4.1 Jagdkommando Skorzeny

Jednotka sídlící na ve vizovickém zámku podléhala řídicímu štábu vedenému SS-sturmbannführerem Ottou Skorzenym, od něhož se později odvozoval výše zmíněný název jednotky, ale významnými postavami, které v pozdější krvavé tragédii na Ploštině sehráli nespornou roli, byli další tři muži: velitel stíhacího komanda SS-obersturmführer Erich Wienecke, velitel jednotky Josef SS-obersturmführer dr. Walter Pawlofski a jeho zástupce ing. Kurt Werner Tutter⁶⁵, který byl zároveň hlavním instruktorem jednotky a jehož postavou se detailně zabýval autor Luděk Navara.⁶⁶

Hlavním úkolem jednotky bylo razantně zasáhnout proti velmi aktivnímu partyzánskému hnutí, jehož složky se pohybovaly v oblasti Vsetínských a Hostýnských vrchů a Moravskoslezských Beskyd. Skorzeny byl pověřen vybudováním celkem pěti speciálních stíhacích svazů SS (SS Jagdverbände), zaměřených zejména na protipartyzánská tažení, které nesly názvy Východ, Jihovýchod, Jihozápad, Severozápad a Střed. Pro osud Ploštiny hrál rozhodující úlohu SS stíhací svaz Jihovýchod, který působil na Slovensku, v jarních měsících

---

⁶⁴ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 13

⁶⁵ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 179

⁶⁶ NAVARA, L. *Smrt si říká Tutter: nacistický vrah ve službách StB*. Brno: Host, 2002, 140 p. ISBN 80-729-4059-7

roku 1945 se přesunul právě do oblasti jihovýchodní Moravy.⁶⁷ Součástí tohoto svazu byla mimo jiné také speciálně vycvičená jednotka Josef.

4.2 Einheit Josef

Tato speciální nacistická jednotka, která později sehrála v ploštinské tragédii nejdůležitější roli, čítala přibližně 300 členů SS a spadala pod řídicí štáb vrchního velitele Skorzenyho. Navíc byla doplněna asi o 25 dalších mužů, většinou příslušníků a funkcionářů slovenské, s nacisty spolupracující Hlinkovy mládeže a takto utvořený oddíl poté absolvoval zvláštní výcvik ve vesnici Sekule, v Trenčianských Teplicích a městě Třešť. Zde probíhala v několika cyklech školení, která na sebe velmi rychle navazovala a měla většinou stále se opakující program, do kterého byl zařazen „*pořadový a bojový výcvik, ovládnutí pohyblivých vysílaček, sebeobranu a boj zblízka, použití třaskavin pro sabotážní účely, ničení telegrafních tyčí, mostů a železničních zařízení, přípravu pekelných strojů a organizaci individuálních atentátů*“.⁶⁸

Účastníci kurzu se měli zúčastnit několika krvavých výprav proti partyzánům již na území Slovenska. Když došlo v dubnu 1945 na přesun směrem k Vizovicím, byla za útočiště členům jednotky Josef určena vizovická škola. Nacisté se poté, a to nejen v okolí Vizovic, snažili vystupňovat boj proti partyzánskému hnutí podnikáním výprav, při kterých docházelo ke krutému zacházení s civilním obyvatelstvem.⁶⁹ O tomto svědčí například námi již výše popsaná událost ve vypáleném mlýně v Leskovci u Vsetína. Další způsob, který nacistický okupační aparát také využíval, byly údajně konfidentské skupinky, které gestapo nabádalo k přepadávání pálenic nebo prodejen tabáku, a to za účelem očernění pověsti partyzánů.⁷⁰ Když se pak 19. dubna 1945 v ranních hodinách sešli k poradě velitelé obou výše zmíněných

---

⁶⁷ Otto Skorzeny a Československo. *Fronta.cz*. [online]. 24. 06. 2006 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z WWW: <http://www.fronta.cz/dotaz/otto-skorzeny-a-ceskoslovensko>

⁶⁸ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 23

⁶⁹ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 14

⁷⁰ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 55

nacistických složek na vizovickém zámku, byl smutný úděl osady Ploština a jejích obyvatel nadobro zpečetěn.

5 Události 19. dubna 1945

Zbývaly necelé tři týdny do osvobození. Konec druhé světové války se nezadržitelně blížil. Dne 19. dubna 1945 však byly ve Vizovicích na nádvoří tamního zámku svolány jednotky Skorzenyho jagdkommando, Zur besonderen Verwendung-Kommando Nr. 31. a také poměrně velká skupina členů zlínského gestapa. Zrádci Baťa a Machů při několika hodinové poradě velitelů vypověděli, co zjistili za svého pobytu mezi partyzány na Ploštině a osadě a jejím obyvatelům tak pomalu ubíhaly jedny z posledních hodin před tragédií.⁷¹ Tragédií, která navždy změnila dosavadní život ploštinských pasekářů. Průběhu tragédie, obětem a osudům lidí z Ploštiny nebo pamětníků, ale i tomu, co neštěstí předcházelo, se budeme věnovat v této kapitole.

5.1 Večer před tragédií

V předvečer řádění nacistického komanda na Ploštině, 18. dubna 1945, bylo svoláno ve Vizovicích mimořádné shromáždění, na kterém vyšel z úst SS-oberstführera Tuttera rozkaz. Zněl jasně- nařizoval trestnou výpravu jednotek SS směrem k osadě Ploština. Důraz kladl na to, aby byli pochyťáni všichni partyzáni, včetně všech lidí, kteří jim jakkoli pomáhali. S takovými se mělo nakládat jako s nepřáteli.⁷² V další publikaci jsou zmíněny vzpomínky jednoho z československých příslušníků jednotky Josef, jistého Miroslava P., dvaadvacetiletého mladíka, který po válce vypověděl, že přípravy na akci na Ploštině nacisté ve Zlíně a Vizovicích započaly již před tím, než se z výzvědné činnosti mezi partyzány vrátili zrádci Baťa a Machů. Při nástupu na nádvoří vizovického zámku prý SS-oberstführer Tutter spolu s Miroslavem P. jmenovitě zmínil asi dalších pět mužů, kteří měli při výpravě na Ploštinu provést na místě průzkum a názorně předvést, co se naučili při výcviku.⁷³ Měli také zjistit, zda cestou, kterou chtěly jednotky SS postupovat na Ploštinu, nehrozí od partyzánů

---

⁷¹ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 179

⁷² Tamtéž

⁷³ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 27-28

nějaká past. Pro případ, že by kohokoli z partyzánů potkali, byli instruováni, aby tvrdili, že jsou Slováci, kteří již odmítají sloužit Němcům a rádi by se přidali k partyzánům.⁷⁴

Ze vzpomínek dalšího člena jednotky, Václava K., který po válce do protokolu uvedl, je zřejmé, že při nástupu v podvečer 18. dubna 1945 byly rozděleny konkrétní úkoly vztahující se k akci příštího dne mezi jednotlivé čety a družstva.⁷⁵ Následně se 19. dubna 1945 směrem k Ploštině vydala ze tří stran- od obcí Bratřejov, Újezd a Tichov- kolona osobních a nákladních aut, která čítala více než dvě stovky nacistů a spolu s nimi také skupina asi padesáti psovodů s vycvičenými psy. Kruh kolem sídla partyzánů se tak rychle zužoval.⁷⁶

5.2 Ráno a dopoledne 19. dubna 1945

Nad Ploštinu se blížila pomyslná bouře. A právě jako blížící se bouři výstižně popisují slova p. Vladimíra Růčky hrůzu, která měla přijít: „*Krásný je zde kraj, hýří všemi pestrými barvami blízkých hor, luk, pastvisk, polí, strání, kopců a potoků. Hrozná je ale také bouře, když se nad horami rozzuří a vybíjí. Strašný je její vztek, když lomcuje korunami lesních velikánů. Blesky se křížují, vítr sténá a skučí, šklebí se a směje, láme a vraždí. Taková podobná bouře, jaké není pamětníka, snesla se nad Ploštinou ve čtvrtek 19. dubna 1945*“.⁷⁷

Toho dne se „major“ František Raška z Rylisek, pomocník partyzánů od samého počátku jejich působení na Ploštině, vydal na kole do Vizovic k lékaři a cestou potkal asi pět osobních aut, autobus a tři vozy nákladní, všechny obsazené vojáky v uniformách. Nikdo z lidí, kterých se ptal, neměl ale tušení, kam vojáci mají namířeno, a tak měl při pomyšlení, že jedou na Ploštinu, vážné obavy.⁷⁸

Ještě než samotná tragická akce vlastně začala, tedy už při přesunu Němců z Vizovic, došlo na zabíjení prvních obětí. Josef Vařák, čtyřiatvacetiletý dělník z Prlova, vesnice, kterou

---

⁷⁴ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 180

⁷⁵ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 28

⁷⁶ PŘÍKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 14

⁷⁷ RŮČKA, V. *Ploština žaluje! Újezd u Vizovic*: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 18

⁷⁸ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 182

se Němci chystali za pár dnů obsadit a konfrontovat stejně jako Ploštinu, byl zastřelen na silnici mezi Bratřejovem a Pozdřechovem za nejištěných okolností, žádné svědectví se nedochovalo. Josef Vařák však patřil ke spolupracovníkům partyzánské brigády a mohl vzbudit podezření díky většímu množství léků, které měl u sebe.⁷⁹ Je ovšem také možné, že se náhodou stal svědkem příprav nacistů a proto musel být zlikvidován, nebo byl jen terčem cvičné střelby těch, kteří poté vraždili na Ploštině. Jeho tělo našel Josef Turýn, občan Prlova, až 22. dubna.⁸⁰

Na druhé straně imaginárních kleští, které obkličovaly Ploštinu, konfident František Machů zastavil smluveným signálem skupinu vozů gestapa v Újezdu u maringotky potulného brusiče Ladislava Rangla z Těšova u Uherského Brodu. Ten byl uvnitř vozu spolu s manželkou Vlastou, jejich dvěma malými dětmi a švagrem Rudolfem Pfglerem. Obědvali. Oba muži v domnění, že půjde pouze o legitimaci, vyšli na povel Němců ven. Byli ale odehnáni stranou a bez vysvětlení či vyslyšení popraveni několika ranami z automatu. Vlastu Ranglovou pak zabila dávka asi šesti ran otevřenými dveřmi maringotky. V náručí držela své půlroční dítě, které jako zázrakem přežilo a vzadu ve voze se strachy choulilo její druhé dítě, dvouletý syn Zdeněk. Tyto tři nevinné životy vyhasly jen proto, že Ladislav Rangl údajně občas hrával skupině partyzánů na harmoniku. Když SS-mani následně v Újezdu ještě neúspěšně prohledali byty dvou odbojářů, Rudolfa Juříčka a Petra Frýželky, pokračovali dál směrem k Ploštině.⁸¹

5.3 Vzhůru k Ploštině

Zatímco občané pasek Ryliska, obcí Újezd, Vysoké Pole, Drnovice, Tichov a samotné osady Ploština v dopoledních hodinách ještě o výpravě nacistů neměli tušení, kolona aut zastavila na konci Vysokého Pole a posádky vozů se rozdělily na tři skupiny. Mezitím se výzvedná skupina příslušníků jednotky Josef pomalu přibližovala k Ploštině. Výše zmiňovaný Miroslav P. po válce uvedl, že na začátku výpravy je SS-oberscharführer Tutter ještě

---

⁷⁹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 33

⁸⁰ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 183

⁸¹ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 14-15

upozorňoval, aby se chovali statečně a sdělil jim, že sám za nimi i s jednotkami SS a zbytkem jednotky Josef bude pokračovat přibližně za dvě až tři hodiny.⁸²

V té době do Vizovic dorazilo asi třicet mužů ze zlínského gestapa, vedeni byli Helmutem Heineckem. Ten také později v poválečném výslechu vzpomínal, že zrádci Baťa a Machů byli ještě ve Vizovicích vyslýcháni nějakým SS-oberscharführerem, který s nimi mluvil česky.⁸³ Můžeme se domnívat, že šlo o Kurta Wenera Tuttera, který byl velmi vzdělaný, co se týkalo jazyků.⁸⁴

Když byli ale průzkumníci nedaleko Ploštiny, ze strachu před partyzány se ukryli, protože měli obavy, aby případné setkání s nimi nedopadlo špatně. Cestou nikoho nepotkali, až kolem desáté hodiny dopoledne je údajně míjel starší muž. Ptali se jej na partyzány, ale on jim tvrdil, že o partyzánech nic neví a na Ploštině nikdy žádné neviděl.⁸⁵

5.4 Němci se blíží

Dobrou krátce po poledni se na Ploštině zrovna obědvalo, když hajný Domorád procházel lesy u pasek Ryliska a zpozoroval, že od Vysokého Pole se blíží oddíly německých vojáků. Vzhledem k tomu, že patřil ke spojkám partyzánské jednotky, spěchal na Ploštinu partyzány varovat. Ti z Ploštiny pro jistotu, avšak s představou, že jde pouze o prohlídku, které v těch dnech nebyly ničím neobvyklým, odešli. Také místní obyvatelé zůstali relativně klidní, protože se domnívali, že když u nich Němci žádného partyzána nenajdou, nikomu nic nehrozí.⁸⁶ Také paní Hůšťová vzpomíná, že nikdo netušil, že se jedná o zradu a čekali, že Němci stavení pasekářů jen prohledají, budou vyšetřovat, a když nic nenajdou, odejdou tak, jako tomu bylo zatím pokaždé. Nicméně opak se stal pravdou. *„Dokud nedorazil ten zrádce, tak nám Němci nedělali nic, jenom vyšetřovali. Kolik je partyzánů, kde je přechováváme.*

---

⁸² CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 32

⁸³ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 181

⁸⁴ Tamtéž s. 232

⁸⁵ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 32

⁸⁶ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 176

*Tvrdila jsem jim, že jsem nikdy žádného partyzána neviděla. Ale když dorazil ten zrádce Baťa, tak ukázal prstem a říkal, že jsme majorovy dcery“.*⁸⁷

Uvedme rovněž vzpomínku paní Františky Raškové, která vypověděla, že když se na Ploštině dozvěděli o Němcích, zůstala po odchodu partyzánů ležet na lůžku, jelikož měla deset dní po porodu malého syna. Její muž, „major“ František Raška ráno odjel k lékaři do Vizovic s dcerou Milkou.⁸⁸ Paní Božena Húšťová navíc vypověděla, že když k nim toho dne přiběhla spojka, začali rychle po partyzánech uklízet. Urychleně balili maso ze zabité krávy, kterou den předtím zabil její otec, František Raška, nejen pro partyzány z Ploštiny. Nicméně psi německých vojáků maso zabalené v pytlích, zakopané v zemi a zakryté hromadou hnoje stejně vyčenicili.⁸⁹

Paní Húšťová rovněž uvádí, že když do jejich stavení dorazili Němci, její nevlastní matku viděla zbitou a její novorozené dítě v náručí jednoho z vojáků. Chtěla jej vzít a poprosila vojáka, aby jí je dal, ale sama ihned dostala ránu. Spojku Kuničkovou, která u nich taktéž v tu dobu byla, si Němci spletli se sestrou paní Húšťové a křičeli na ni a vyptávali se na „majora“.⁹⁰ Ten, díky již zmiňované cestě k lékaři do Vizovic, tak zřejmě ušel jisté smrti. Němci vyrabovali dům a ukradli veškeré šaty, prádlo a cenné věci, také dobytek a drůbež si vzali. Zastřelili a upálili také Raškova syna Františka, bratra paní Húšťové. Jeho stavení jako první plálo v ohni, přestože se ho jeho rodina snažila bránit. Poté se jeho žena vydala i s novorozencem směrem k Vysokému Poli, ale jelikož ještě nebylo příliš teplo, dítě cestou nastydllo a později zemřelo.⁹¹

5.5 Vypálení Ploštiny

Samotné vypalování Ploštiny Němci zahájili vzápětí. Ihned poté, co nacisté zapálili Raškův dům, vrhli se také na sousední usedlost, kde zastřelili a upálili pětadvacetiletého

---

⁸⁷ Výpověď paní Húšťové z roku 2009

⁸⁸ PŘÍKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 56

⁸⁹ Výpověď paní Húšťové z roku 2009

⁹⁰ Tamtéž

⁹¹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 36

Františka Belhu. Jeho matka, Terezie Belhová, se snažila ještě předtím utéct, ale dovedli ji zpět a ještě se cynicky posmívali, jestli si z hořícího domu nechce ještě něco vzít.⁹² Když oheň dohořel, našla v troskách domu ohořelé tělo svého syna. Podle její výpovědi se musela vedle bolestné osobní ztráty v podobě smrti jediného dítěte vyrovnat také s tím, že v plamenech shořelo také 10 000 korun jejich úspor.⁹³

Odtud Němci zamířili k horní části Ploštiny. Ale když zjistili, že partyzány už na Ploštině nenajdou, tak si hrozbami, bitím a střelbou chtěli od místních vynutit jakékoli zprávy o partyzánech, o zbraních a spolupracovnících partyzánské jednotky. Ti však nezradili a nic o nich nevyověděli. To byl jen impuls pro to, aby vojáci rabovali, nakládali ukradené věci a začali jednotlivá stavení zapalovat.⁹⁴

5.5.1 Svědectví Jana Machů

O tom, jak šli události na Ploštině přesně chronologicky za sebou, se můžeme jenom domnívat. Jisté však je, že Němci už při cestě na Ploštinu náhodně sbírali obyčejné lidi na polích nebo v lese a hnali je před sebou k Ploštině. Jedním z mužů, kteří byli nacisty přerušeni v práci na poli a odvečeni k usedlostem, byl také Jan Machů z Vysokého Pole, č. 42. Byl ženatý a doma jej čekalo osm dětí, čtyři dívky a čtyři chlapci, ve věku od jednoho roku až po třináct let. V době tragédie mu bylo osmatřicet let.⁹⁵ Vzhledem k tomu, že se mu jako jedinému podařilo uniknout z hořícího pekla, mohl po tragédii podat velmi sugestivní a emotivní svědectví.

5.5.2 Jediný přeživší z ohně

O osobní výpovědi Jana Machů se lze dočíst hned z několika zdrojů. Dne 19. dubna 1945 Jan Machů vysazoval lesní stromky v oblasti zvané Láz. Pomáhat mu měli jeho dva synovci, František a Josef. Jeden z nich se údajně odebral domů dříve, Jan Machů pak

---

⁹² PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 57

⁹³ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 177

⁹⁴ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 16

⁹⁵ VAŇÁK, V. *Ploština*. Vydání první. 1945, s. 22

s druhým synovcem zamířil domů na oběd kolem půl druhé odpoledne.⁹⁶ Ze záznamů zanesených v kronice Obecné školy ve Vysokém Poli⁹⁷ Štěpánem Cenkem se však dočteme, že s Janem Machů byl pouze jeho synovec František Machů, syn jeho bratra. Na cestě k obědu potkali bratry Zvonkovi, Josefa a Františka z Vysokého Pole, č. 99, kteří právě mířili z práce na poli, a nedaleko narazili také na Františka Trčku z č. 45. Společně pokračovali směrem k domovům, ale nedaleko od vesnice je zastavili němečtí vojáci a požadovali po nich legitimace. Machů vypověděl, že je u sebe měl pouze jeho synovec a František Trčka. On sám ani bratři Zvonkovi se legitimovat nemohli, občanské legitimace jim až později na Ploštinu přinesli příbuzní.⁹⁸

Němci se cestou mužů neustále dotazovali na to, kdo jsou a kde byli. Sazenice stromků a motyky, které s sebou stále nesli, museli odložit a pokračovali s nimi k pasekám na Ploštině. Měli zakázáno spolu komunikovat. Dále narazila skupina ještě na Jana Rašku, který se k nim musel rovněž přidat, když se také vracel z pole. Jako posledního s sebou nakonec vedli ještě syna „majora“ Rašky, který nešťastně vyběhl z úkrytu v lese, kam předtím před Němci utekl z Raškova stavení.⁹⁹ Můžeme konstatovat, že tím si mladý Raška definitivně podepsal ortel smrti.

Už z dálky bylo vidět hustý dým a kolem domů pobíhali němečtí vojáci, kteří stříleli z automatických pušek, pistolí a kulometů všude kolem sebe, protože měli obavy z možného přepadu partyzány.¹⁰⁰ Skutečnost, že partyzáni setrvávají ukrytí v bezpečí a mimo zraky vojáků sice nacisté netušili, výpomoc od zrádců Bati a Machů se nám ale jeví jako pomyslná výhoda na straně Němců.

A právě v souvislosti se zradou jednoho z konfidentů, Františka Machů, bychom rádi zmínili také vzpomínka Františky Šašinové, která uvedla, že jakmile utíkala domů z pole, byla šokována tím, když u jejich usedlosti už stáli Němci v uniformách. Poté uviděla i Františka Machů, jak bere klíč, uschovaný nad dveřmi domu a odemká Němcům. V tu chvíli si prý

---

⁹⁶ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 183

⁹⁷ Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Nšk Vysoké Pole, inv. č. 163, fol. 59

⁹⁸ RŮČKA, V. *Ploština žaluje!* Újezd u Vizovic: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 24

⁹⁹ VAŇÁK, V. *Ploština*. Vydání první. 1945, s. 23

¹⁰⁰ RŮČKA, V. *Ploština žaluje!* Újezd u Vizovic: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 27

uvědomila, že ti dva muži, co nedávno k jednotce partyzánů přišli, jsou nejspíš agenti gestapa. Navíc v Šašinově usedlosti byli Machů a Baťa po svém příchodu na Ploštinu vyslýcháni, proto šli vojáci se zrádcem na toto místo zcela najisto.¹⁰¹

5.5.3 Poslední hodiny Ploštiny

Zatímco se Ploštinou šířil oheň, Jan Machů a zbytek mužů přivedených na paseky se museli na povel Němců postavit s rukama za hlavou do kruhu, podobně, jako už stálo asi sedm občanů z obce Tichov. V tuto chvíli jim byly údajně odebrány doklady, peněženky a další drobnosti. „*Tušili jsme již, že nás čeká smrt. Předstoupil před nás německý důstojník v koženém kabátě, usmíval se a česky pravil: „Mluvte pravdu. Přiznejte se! Bud'to to s vámi dopadne dobře, nebo špatně!“*“¹⁰² Potom se němečtí vojáci snažili ze zajatých mužů bitím a vyhrožováním dostat přiznání o spolupráci s partyzány a František Machů údajně obcházel skupinky mužů v kruzích a udával.¹⁰³

Za zvuků střelby, křiku, pláče a nařikání Němci rabovali, nakládali majetek pasekářů, odváděli dobytek. Oheň se rozšířil dál až ke včelínu Zichových, kde byly ukryté zbraně, pancéřové pěsti a další střelivo. To už leželi Jan Machů a ostatní muži hlavou k zemi a nacističtí vojáci v čele s velitelem zuřivě pobíhali a dožadovali se odpovědí a informací o partyzánech. Otázky přicházeli v tak rychlém sledu, že na ně snad ani nebylo možné odpovídat, ale hlavně dotazovaní stále odpovídali stejně a o partyzánech ani o těch, co jim pomáhali, nic nevyzradili. Dalo by se říct, že toto chování rozpálilo německého velitele, který takto vedený výslech vedl, doběla a jeho pohár trpělivosti pomalu, ale jistě přetékal. Jan Machů ve výpovědích po válce uvedl, že mu již nebylo z toho všeho dobře, protože se jich neustále vyptávali na stejné otázky pořád dokola; kdo se jen náznakem pokusil pohnout, hned byl bit. Proto se, snad neúmyslně, na velícího důstojníka podíval poněkud horším pohledem.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 38

¹⁰² RŮČKA, V. *Ploština žaluje!* Újezd u Vizovic: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 26

¹⁰³ PŘÍKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 5

¹⁰⁴ RŮČKA, V. *Ploština žaluje!* Újezd u Vizovic: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 26

5.5.4 Útěk z ohně

„*Tys partyzán! Marš do ohně!*“ zařval německy směrem k Janu Machů německý důstojník a rukou ukázal směrem k oknu hořící chalupy.¹⁰⁵ Nezbývalo mu, než Němce, který jej už pomalu strkal blíž a blíž k ohni, poslechnout.

Podrobný popis toho, co Jan Machů následně prožíval v Častulíkově stavení, podává Kronika Obecné školy ve Vysokém Poli.¹⁰⁶ Okno, kterým měl skočit do domu, bylo vysoko přibližně půl metru nad zemí. Ve chvíli, kdy se dostal dovnitř, světnice prý ještě nehořela, tak se schoulil v místnosti pod okno na zem, obličejem dolů. Můžeme se domnívat, že se tak chránil před případnou střelbou Němců. Zvenku se ozýval křik ostatních mužů, kteří volali o pomoc. Potom, jak Machů uvedl, byla slyšet střelba. Muži se zřejmě pokoušeli ještě uniknout, ale následně byl do stejné místnosti vehnán František Trčka, kterého ale ještě předtím zasáhli střelou, jak tvrdil Jan Machů. Trčka padl přímo na něj, několikrát zachroptěl a zemřel. Střela jej zasáhla zřejmě do týla. Poté vhodil jeden z vojáků do světnice ruční granát, který se Machů podařilo, ještě než vybuchl, odhodit vedle do síně. Jan Machů přes veškerý okolní hluk a také fakt, že již také málo vnímal údajně ani nepostřehl, zda granát nakonec vybuchl. Co se dělo venku, ale nevěděl. Když si uvědomil, že je sice celý od krve, ale nemá žádné zranění, všiml si, že strop do světnice už začíná pomalu prohořívát a v hrůze jej napadlo, že když se štěstím nebyl zastřelen, tak teď za živa uhoří.

Další sled událostí připisoval Jan Machů snad jakémusi vnitřnímu vnuknutí ve chvílích strachu o vlastní život a o život jeho rodiny. Podařilo se mu vyplazit se ze světnice a vlézt do komory, ve které narazil na motyku a ve spěchu začal kopat, s myšlenkou, že si vykope úkryt před plameny. Na to mu však nezbýval čas, takže se následně pokusil zahrabat do hromady brambor, uskladněné v komoře. Tušil ale, že tímto způsobem není možné se zachránit. V komoře našel kus plechu, kterým si zakryl hlavu a plížil se dýmem do síně a odtud ven na násyp, kde už všechno kompletně hořelo. Zdálo se mu, že kolem stavení už je méně hluku, takže se vyplazil po zemi přes násyp až ven, aniž by jej zpozoroval někdo z Němců. Při úniku z plamenů začaly Machů hořet šaty a utrpěl popáleniny, nicméně z násypu

---

¹⁰⁵ HOLEČEK, V. *Ploština*. In: Památná místa bojů proti fašismu. Praha: Naše vojsko, 1961, s. 382

¹⁰⁶ Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Nšk Vysoké Pole, inv. č. 163, fol. 59-65

se odvalil do blízkého hnojiště, kde se mu v močůvce podařilo hořící oděv uhasit.¹⁰⁷ Poté se mu, podařilo dostat do zahrady, Němce nikde neviděl. Válením se a plazením se přemístil mezi ploty na cestu, dál od hořící usedlosti. Potom se trochu napřímil, ale jakmile kolem stavení rodiny Zichovy zahlédl tři vojáky, přitiskl se znovu k zemi a čekal. Po chvíli se znovu odvalil dál, pod cestu za zahradami, dostal se do nízkého mlází a poté do trochu vyššího jedlového podrostu. Odtud utíkal do lesa, kde zůstal ukrytý dlouho do noci. To, co toho dne prožil, jej již navždycky poznamenalo.¹⁰⁸

5.6 Osudy a vzpomínky dalších pasekářů

Zatímco se Janu Machů úspěšně podařilo uniknout jisté smrti, vhnáli Němci nevinné lidi do hořících domů a stříleli do nich.

Paní Anděla Zichová, č. 23, žila na pasekách na Ploštině celý svůj život. Ve vzpomínkách vypověděla, že osudný den kolem půl třetí hodiny odpoledne byla doma, chovala své tříměsíční dítě, a spolu s ní byl v domě v době, kdy se do jejich stavení nečekaně vřítilo asi pět SS-manů, její otec, Josef Častulík. Němci se ptali po partyzánech a naléhali a přesvědčovali, ale když se žádných odpovědí nedočkali, začali v domě rozhazovat věci, krást cennosti, šaty a jídlo. Když posléze museli sledovat, jak skupinu mužů, ve které byl i bratr paní Zichové, František, ženou do plamenů, utekla i s otcem a svým dítětem k lesu. Její otec však nechtěl všechno nechat na pospas Němcům, a tak se ke stavení vrátil. Bohužel už se zpátky nikdy nevrátil. Zahynul v ohni, stejně jako jeho syn František a jeho zeť, manžel Anděly Zichové.¹⁰⁹

František Šašina z Drnovic, č. 49, jehož usedlost byla místem, kde byli vyslýcháni zrádci Bařa a Machů, jak už je zmiňováno výše, se po varování o brutálnostech, jež Němci páchali na nevinném obyvatelstvu pasek, snažil i s manželkou utéct a skrýt v lese, nicméně nacisté je potkali ještě dřív a donutili je jít s nimi dál na Ploštinu. Jejich dům už z jedné strany hořel, a tak se z něj pan Šašina snažil ještě na poslední chvíli alespoň nějaké věci odnést. *„Chtěl jsem si aspoň něco zachránit, ale co jsem vynášel, to mi zase Němci pod rukou brali.*

---

¹⁰⁷ PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 18

¹⁰⁸ RŮČKA, V. *Ploština žaluje! Újezd u Vizovic*: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 28

¹⁰⁹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 39-40, 43

*Když už bylo moje stavení v ohni, utekl jsem. Ve svém úkrytě jsem slyšel velký nářek těch, které cestou pochytili a za živa házeli do ohně. Bylo mi spáleno celé obytné i hospodářské stavení s veškerým bytovým i hospodářským zařízením. Nám zbylo jen to, co jsme měli na sobě oblečeného“.*¹¹⁰

Ze vzpomínek paní Boženy Húšťové,¹¹¹ která také prožila tragédii na vlastní kůži lze zmínit, že se němečtí vojáci při rabování a ničení usedlostí opijeli ukradenou slivovicí. S podobnými informacemi se setkáváme i jinde. Vojáci se údajně trpícím, volajícím z hořících domů a prosících o slitování, krutě posmívali a bez ostychu konzumovali nakradené jídlo a pálenku.¹¹² Paní Húšťová také vypověděla, že když Němci svoje běsnění konečně zastavili, strachy netušila co dělat a kam jít, když jejich stavení lehlo popelem. Vydala se tedy ke své babičce do obce Lidečko, vzdálené od Ploštiny přibližně 10 kilometrů. Když bosá dorazila k příbuzným a sdělila, jaká tragédie postihla obyvatele pasek a že Němci hledají jejího otce, Františka Rašku, kvůli spolupráci s partyzány, její strýc zkonstatoval, že u nich bohužel zůstat nemůže, ale prosila, aby ji ukryli aspoň do nadcházejícího rána. Druhého dne ji měl zpátky na Ploštinu vypravit kněz z Lidečka.¹¹³

Když se vrátila na místo, kde den předtím prožila nejhorší chvíle života, byla prý na Ploštině spousta lidí z Drnovic a Vysokého Pole. Snažili se identifikovat své příbuzné. Paní Húšťová poznala svého bratra Františka jen díky tomu, že věděla, co měl předchozího dne na sobě. Přestože z těl nebylo poznat téměř vůbec nic, v podpaží se zachoval kus košile, podle kterého bratra poznala. Zachování alespoň velmi malého kusu látky údajně pomohlo to, že oběti byly v osudovou chvíli spoutány v řetězech.¹¹⁴ Paní Húšťová musela obracet jednu mrtvolu po druhé, než se jí podařilo mezi nimi najít svého bratra, který ležel až třetí od konce. Svého strýce prý pak paní Húšťová identifikovala podle jeho kožených bot. Nicméně, těla byla v tak strašlivém stavu, že některé z obětí se podařilo identifikovat jen díky zlatým zubům. Popis průběhu identifikace obětí paní Húšťová uzavřela takto: „*Ještě rok se mi zdálo,*

---

¹¹⁰ VAŇÁK, V. FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Vyd. 1. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, s. 179

¹¹¹ Výpověď paní Húšťové z roku 2009

¹¹² RŮČKA, V. *Ploština žaluje! Újezd u Vizovic*: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 31

¹¹³ Výpověď paní Húšťové z roku 2009

¹¹⁴ Tamtéž

že mi ruce páchnou po spálených lidských tělech. Drhla jsem je pískem, mýdlem, vším, co bylo k dostání, a nemohla jsem se toho mrtvolného pachu zbavit. ¹¹⁵

5.7 Vzpomínky Jiřiny Běloňové

Vedle přímých účastníků nebo obyvatel Ploštiny, si na období blížícího se konce 2. světové války a neštěstí na Ploštině vzpomíná také paní Jiřina Běloňová z Drnovic. V té době jí bylo osmnáct let. Uvádí, že v ten den, co byla vypálena Ploština, jela s kamarádkou do Zlína, k lékaři. Popisuje, že ve Zlíně hlásily sirény nálet, všichni se prý pospíchali někam ukrýt. Ona s kamarádkou se ihned vydali na cestu domů. Jeli vlakem do Vizovic a odtud pěšky. *„Když jsme se vracely, potkaly jsme jednoho, to byl veliký partyzán, Major mu říkali. On jel do Vizovic do nemocnice kvůli své dceři. Říkal nám, že na Ploštině hoří, že ani nemáme chodit domů.“* vypráví. Její kamarádka měla rodinu v Pozdětchově, tak se vypravily společně tam a zůstaly tam přes noc; domů a na Ploštinu se vypravily až na druhý den ráno. Jak sama říká, na Ploštině se radši ani nezdržovala, na nic se nedívala a spěchala domů. ¹¹⁶

Ačkoliv sama paní Běloňová ani její rodina nebyla tragédií přímo zasažena, spoustu informací zprostředkovaně získala od svého manžela, kterému v ohni zahynuli hned čtyři příbuzní – bratr Václav, dědeček Jan Raška a strýc a teta Zichovi. V souvislosti s jedinou ženskou obětí Ploštiny potvrzuje paní Běloňová informaci, se kterou se, až na výjimku, v literatuře nesetkáme. V době své smrti, byla Anastázie Zichová těhotná. ¹¹⁷

5.8 Oběti Ploštiny

V plamenech ploštinských stavení bylo zaživa upáleno, nebo před vhozením do ohně zastřeleno, celkem 24 osob. Třiadvacet mužů a jedna žena, Anastázie Zichová. ¹¹⁸ O její smrti se dočteme například v publikaci Vladimíra Růčky, který její utrpení popsal následovně: *„Když hořel dům Josefa Zichy, chtěla z něho uniknouti majitelka domu Anastázie Zichová. Byla ale vždy SSmany chycena a zpět hnána do ohně.“* ¹¹⁹ Když se poněkolkáté pokusila

---

¹¹⁵ NAVARA, L. *Smrt si říká Tutter: nacistický vrah ve službách StB*. Brno: Host, 2002, s. 16

¹¹⁶ Osobní rozhovor s paní Běloňovou

¹¹⁷ HOLEČEK, V. *Ploština*. In: Památná místa bojů proti fašismu. Praha: Naše vojsko, 1961, s. 383

¹¹⁸ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 58

¹¹⁹ RŮČKA, V. *Ploština žaluje!* Újezd u Vizovic: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 30

utéct a v zoufalství volala o pomoc, byla nacisty zastřelena a její tělo bylo spáleno v plamenech jejího domu. Je však také možné, že její usmrcení proběhlo poněkud odlišně. Podle výpovědi členů jednotky Josef, Václava K., Anastázií Zichovou vyslýchali, kvůli detonacím ze zapálené stodoly, ta však stále naříkala. Její výslech měl být ukončen tak, že ji jeden z vojáků měl vzít právě ke stodole, aby mu blíže ukázala její okolí. Zpět se však voják vrátil už sám, s tím, že je vše kolem ženy vyřízeno.¹²⁰

Z deseti usedlostí, které do té doby na Ploštině a na pasekách Ryliska stály, jich bylo vypáleno osm. Před ohněm a krutostí Němců zůstala uchráněna pouze dvě stavení v Ryliskách.¹²¹ Po válce byly pozůstalým sice vystavěny nové domy, málokdo z nich se však odhodlal do míst, kde tragicky zahynuli jejich blízcí, vrátit.¹²²

Přičteme-li k přímým obětem z Ploštiny ještě zastřelené z maringotky v Újezdu a novorozeně rodiny Raškovy z Rylisek, které zemřelo nachlazením kvůli tomu, že zůstalo nedostatečně oblečeno při výslechu jeho matky, získáme smutné číslo 28 mrtvých. Pokud bychom v úvahu brali také nenarozené dítě Anastázie Zichové, konečný počet obětí by, bohužel, ještě o jedno číslo vzrostl.

---

¹²⁰ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 43-44

¹²¹ PŘÍKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 18

¹²² Výpověď paní Húšťové z roku 2009

6 Situace po tragédii

Nad Ploštinou se vznášela oblaka kouře, nárek lidí, kteří museli sledovat, jak jejich blízké posílají vstříc kruté smrti, se rozléhal všude kolem. To, že Ploština byla zatím jenom příslibem začátku dalšího neštěstí valašského lidu, který bohužel marně vzdoroval, vyšlo najevo o pár dní později v Prlově a na Vařákových pasekách. V následujících řádcích popíšeme okolnosti spojené s bezprostřední situací po tom, co plameny v usedlostech na Ploštině a Ryliskách pohasly.

6.1 Otázka viny partyzánů

Vzhledem k tomu, že již výše je zmíněno, že byla partyzánská jednotka 1. československé brigády Jana Žižky, která operovala na Ploštině, upozorněna na blížící se kolonu německých vojáků ještě předtím, než k samotným pasekám vůbec nějaký voják dorazil, nabízí se otázka, proč proti Němcům nijak nezasáhla.

Dovolíme si zmínit výpověď jednoho z partyzánů, která situaci pomáhá alespoň trochu osvětlit. Poté co se partyzáni od spojky dozvěděli o Němcích, původní rozhodnutí jednotky bylo zůstat a připravit se k boji. O počtu nebo síle německých jednotek však zatím nebyly přesné informace, proto nebylo jednoduché zaujmout případné pozice nebo se přímo rozhodnout, zda z Ploštiny odejít nebo zde zůstat. Když se ale k pasekám začaly vracet hlídky a hlásily, že SSmani se blíží ze všech stran a jsou vyzbrojeni kulomety, automaty a granáty. Mělo jich být několik set a posílení byli také vycvičenými psy. „*Psi, to bylo snad to největší nebezpečí. Ti měli dobrý čich a běda tomu, komu by přišli na stopu.*“¹²³

V této chvíli se obrana Ploštiny jevila jako beznadějná a zbytečná. Velitel Slepcev proto zdůraznil, aby se každý snažil bránit ze všech sil a do poslední chvíle. V případě, že by byl některý z partyzánů těžce raněn a jeho vyhlídky na záchranu mizivé, přikázal takového jedince radši zastřelit, než aby se dostal do rukou Němcům, kteří by jej mučili. Velkou hrozbou byla také skutečnost, že všude v okolních vesnicích platilo stanné právo, takže pokud by se partyzáni rozhodli s Němci bojovat, jen by jim v podstatě dobrovolně vydali důkazy o

---

¹²³ VAŇÁK, V. *Ploština*. Vydání první. 1945, s. 25

tamní činnosti partyzánského odboje, který se různými výpravami, podobným i té na Ploštinu, snažili zničit.¹²⁴

Zde se nabízí prostor pro polemizování, zda rozhodnutí partyzánů odejít a ukrýt se, bylo na místě. Nikdo nemohl tušit, že se jednotky německých vojáků zachovají v případě, že partyzány na Ploštině nenajdou, tak, jak se bohužel stalo. Riziko, že bojem s Němci by partyzáni ohrozili nejen Ploštinu, ale i okolní obce, bylo však příliš velké.¹²⁵ Uváděny jsou přímo obce Drnovice, Vysoké Pole a Tichov. Přičteme-li ke všemu ještě fakt, že díky nenadálému odvolání velké části oddílu z Ploštiny ke štábu ještě před 19. dubnem a tomu, že se již ráno množství partyzánů rozešlo na partyzánské akce do okolí, zůstalo přímo na pasekách asi jenom něco kolem třiceti partyzánů.¹²⁶ Němci by v případném boji měli ohromnou přesilu.

Přestože se údajně našlo mnoho kritiků z řad obyvatel Ploštiny a okolí, kteří po válce vyčítali partyzánům zbabělý útěk, paní Božena Húšťová ve své výpovědi potvrzuje, že by partyzáni proti velké německé přesile neměli žádnou šanci a že hrozilo, že krutý nacistický trest za spolupráci s partyzánským odbojem by nepostihl jenom Ploštinu.¹²⁷ Podobně mluví také paní Běloňová. Proti obrovské přesile by se skupina partyzánů těžko ubránila.¹²⁸

Podle našeho názoru by se dalo usuzovat, že osud Ploštiny tak ovlivnila nejen zrada dvou konfidentů gestapa, ale také smutná shoda okolností.

6.2 Odchod jednotek SS z Ploštiny

Uplynul sotva jeden den od té chvíle, co SS-oberstabsführer Kurt Werner Tutter vypustil ve Vizovicích z úst rozkaz, týkající se výpravy na paseky Ploština. Členové jednotky Josef do té doby zřejmě ještě nikdy o Ploštině ani neslyšeli. Čtyřicet hodin stačilo, aby vojáci zdejšími obyvatelům převrátili život naruby. Akce Ploština již byla minulostí.

---

¹²⁴ Tamtéž

¹²⁵ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 37

¹²⁶ VAŇÁK, V. *Ploština*. Vydání první. 1945, s. 26

¹²⁷ Výpověď paní Húšťové z roku 2009

¹²⁸ Osobní rozhovor s paní Běloňovou

Němečtí vojáci dostali rozkaz k jednání, které by se dalo charakterizovat jako vyhlazovací. Při odchodu měli fyzicky zlikvidovat většinu lidí, dobytek, šatstvo a oděvní součástky s obuví odvézt pryč na vozech. Vše ostatní mělo být spáleno.¹²⁹ Každý, kdo by při akci na Ploštině kladl odpor, měl být na místě zabit. Týkalo se to jak samotných partyzánů, tak jejich pomahačům a poskytovatelům úkrytu. Několik mužů, obyvatelů Ploštiny, kteří neskončili v ohni, Němci donutili, aby jim pomáhali s přenášením a odvozem nakradené kořisti na vozech směrem k Újezdu.¹³⁰ Situaci kolem ústupu Němců velmi výstižně popisuje také kronika Obecné školy Vysoké Pole: „*Na dvou vozech vezli obilí, zabitě vepře, drůbež i králíky a za vozy hnali několik kusů hovězího dobytka. Zdálo se jim však asi ještě málo kořisti, proto ještě ve vesnici ukradli p. Františkovi Mozgovovi č. 46 sádlo, med, slivovici, 8 000,- K, psací stroj a dvě jízdní kola*“.¹³¹ Vojáci byli, podle záznamů v kronice, opilí a při jejich zpětném tažení lidé nesměli vycházet ze svých domů. Někteří se sice odhodlali, když byla hlavní vlna Němců již pryč, jejich zadní hlídka však neváhala po nevinných občanech i na poslední chvíli vystřelit. Jakmile vojáci dorazili na místo zvané Ohřeblík, čekali zde na ně už německá auta, do kterých naložili kořist, dobytek pustili a odjeli.¹³²

Druhý den po tragédii se mezi členy gestapa a SSmany měla strhnout prudká hádka právě o velkou kořist z Ploštiny; Heinecke připustil, že jeho skupina skutečně do Zlína přivezla nějaké slepice, králíky a dva větší kusy masa. Vše pak měli společně sníst. Bestiální tažení na Ploštinu tak bylo na velitelství zlínského gestapa završeno hostinou z nakradené kořisti. Na počest Ploštiny se na gestapu konaly hody.¹³³

Z poválečné výpovědi Oldřicha Bati je rovněž zřejmé, že o lup z Ploštiny byl nesmírný zájem a že došlo při jeho dělení mezi jednotkami SS a členy gestapa k neshodám.

---

¹²⁹ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 45-46

¹³⁰ PŘÍKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 59

¹³¹ Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Nšk Vysoké Pole, inv. č. 163, fol. 64

¹³² Tamtéž

¹³³ RŮČKA, V. *Ploština žaluje! Újezd u Vizovic*: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 32

Baťa uvedl, že obě strany si na kořist dělaly nárok. Také druhý zrádce, František Machů, si měl pro sebe vzít větší množství jídla, které úzkostlivě střežil celou cestu do Zlína.¹³⁴

Zajímavé je, že komisař zlínského gestapa a důstojník jednotky SS, Helmut Heinecke, se po válce snažil částečně očistit své jméno, když alibisticky uvedl, že ještě před úplným koncem akce na Ploštině měl prý s veliteli speciálních jednotek SS poměrně ostrou výměnu názorů o tom, jak byl tak nelítostný a drsný postup bezúčelný. Jednání, kterého byl svědkem na Ploštině, označil za nevojenské. Nicméně byl veliteli odbyt, že na takové postupy mají přesné pokyny a plné moci.¹³⁵

6.3 Ploština po odchodu Němců

Zatímco si Němci nestoudně užívali toho, co získali ohavným činem, obyvatelé Ploštiny se museli potýkat s tragickými následky.

Vraťme se znovu ke vzpomínkám Františky Šašinové, která po odchodu Němců prožívala další muka. S manželem netušili, kde se nacházejí jejich tři děti. Dokonce se domnívali, že jejich dcera Božena by mohla být i jednou z obětí. Tato strašlivá vize se naštěstí nepotvrdila. Božena Šašinová po tragédii vypověděla, že se svými sourozenci v době, kdy vzplála Ploština, utekla pryč; s bratry se dostali údajně až pod horu Klášťov. Když se po chvílích hrůzy, strachu a pláče shledali ve Vysokém Poli s rodiči, bylo to setkání, na které zřejmě do smrti nezapomněl nikdo z nich.¹³⁶

Pohřeb obětí, které na Ploštině zahynuly, se konal v pondělí 23. dubna 1945 v Újezdu.¹³⁷ Pozůstalí a široké okolí se naposledy rozloučilo s devíti lidmi z Drnovic a se

---

¹³⁴ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 46

¹³⁵ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 193

¹³⁶ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 44

¹³⁷ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 194

sedmi občany z Vysokého Pole. Dalších pět obětí bylo z obce Tichov, dvě z Pozdřehova a jedna z obce Lačnov.¹³⁸

6.4 Vzpomínková tryzna

V neděli 19. srpna 1945, tedy přesně čtyři měsíce od tragických událostí, se na Ploštině sešlo přibližně dvanáct tisíc lidí, aby uctili památku těch, kteří zde zahynuli mučivou smrtí.

Na místě do výšky čněl kříž z ohořelých trámů zapálených stavení, na kterém byla položena trnová koruna. Obrázek, který může evokovat také trýznivou smrt Ježíše z Nazareta, zároveň ale také obrázek, který by, dle slov autora, možná vydal za veškerá slova všech slavnostních řečníků, kteří při tryzně vystoupili a přirovnávali smrt obětí k obětem přinesených na domnělý oltář českého národa, pro jeho lepší budoucnost.¹³⁹

Na pozůstatcích zdí vyhořelých usedlostí nebo na křížích z březového dřeva symbolicky visely fotografie obětí, zdobené smutečnými černými stuhami. U jedné z rozvalin, co zbyla z některého z domů, se lidé se smutným výrazem v očích zastavovali nad obyčejným kusem papíru, který ale předával silnou zprávu: „*My z Ploštiny, upálení 19. dubna 1945 německými vrahy, žalujeme!*“¹⁴⁰

6.5 Nová Ploština

Obyvatelům Ploštiny nezbývalo než se z tragédie vzpamatovat a zanedlouho po tragédii začali pomalu rekonstruovat svá obydlí. Nejdříve se začalo stavět na původních půdorysech. Brzy však přišel projekt s názvem Nová Ploština, díky kterému pozůstalým dočasně vznikly dřevěné domky, bylo jim poskytnuto šatstvo i finanční prostředky pro nový začátek.¹⁴¹ Vedle výboru pro výstavbu Ploštiny se do akce činně zapojila zejména firma Baťa,

---

¹³⁸ PŘÍKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 18-19

¹³⁹ RŮČKA, V. *Ploština žaluje! Újezd u Vizovic*: P. Vladimír Růčka, 1947, s. 34

¹⁴⁰ Tamtéž

¹⁴¹ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 25

pod jejíž záštitou byly na Ploštině vystavěny nové prostorné domy, dokončené v roce 1947, které zde stojí dodnes.¹⁴²

Po skončení druhé světové války čekala celé Československo zásadní změna, a to sice změna politického režimu. Nastolení komunistického režimu se přímo dotýkalo také Ploštiny, která se postupně stávala, právě v důsledku nastolení komunismu, symbolem pro oslavy komunistického odboje a místem, kde se odehrávalo nespočet stranických akcí. Skládaly se zde například pionýrské sliby, konali mírové manifestace apod. Když zde navíc v roce 1975 odhalili ohromný betonový památník, který byl věnován padlým partyzánským bojovníkům, vojákům osvoboditelům a obětem, které na Ploštině zahynuly, pravidelná dubnová setkání na výročí tragédie ztratila díky komunistickému smýšlení a ideologii veškerou pietu a jednalo se spíše o další událost stranického charakteru.¹⁴³

V současné době je tradiční pravidelnou pietní akcí, která se na Ploštině koná, tzv. „valašská pout“, organizovaná farností Újezd, ve spolupráci s obcí Drnovice. Dále se zde v kapli Panny Marie Bolestné konají výroční pobožnosti.¹⁴⁴ V souvislosti s iniciací výstavby kaple Panny Marie Bolestné je nutné opět zmínit jméno pátera Vladimíra Růčky, jehož původní vize – ctít zde památku zemřelých – je díky ochotě a péči místních dodnes úspěšně uskutečňována.

Paní Jiřina Běloňová na dobu výstavby kaple na Ploštině a na pátera Růčku dodnes vzpomíná: „*Pan farář, ten všechno okolo Ploštiny sledoval...riskoval hrozně život. Potom ho stejně zavřeli a umřel mladý. V Újezdu nechal vybudovat dlážděnou cestu až ke kostelu a schody. Opravdu hodně se staral.*“¹⁴⁵ Také na jiných místech si můžeme ověřit tvrzení paní Běloňové. Růčka tempo své duchovní činnosti nezmírnil ani v době komunistického režimu, nicméně v roce 1950 byl na deset měsíců uvězněn ve věznici v Mírově. V důsledku těžké nemoci pak zemřel v roce 1968.¹⁴⁶

---

¹⁴² Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond MNV Drnovice, inv. č. 43

¹⁴³ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 27

¹⁴⁴ Tamtéž s. 30

¹⁴⁵ Osobní rozhovor s paní Běloňovou

¹⁴⁶ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 24

Finanční prostředky na výstavbu kaple pocházely z milodarů, které věnovali obyvatelé okolních obcí. Paní Běloňová uvádí, že i její manžel měl tehdy také chodit po okolních vesnicích a vybírat peníze po dobu téměř dvou měsíců. Mimo to, se zmiňuje také o tom, jak se skupinou vrstevníků uspořádali taneční zábavu a vydělané peníze na doporučení faráře Růčky věnovali na kapličku na Ploštině. Další peníze věnovali na zbudování umělecky zpracované křížové cesty na Ploštině a dřevěnou sochu Panny Marie s Ježíškem, která je umístěna právě v kapli Panny Marie Bolestné. „*Na té křížové cestě je dokonce napsáno, že peníze na ni darovala mládež z Drnovic.*“ dodává.¹⁴⁷

V 80. letech 20. století byla v jedné z nově vystavěných budov otevřena stálá expozice Muzea Jihovýchodní Moravy zaměřená na protifašistický odboj a boj za osvobození ve Zlínském okrese.¹⁴⁸

6.6 Současnost a budoucnost Ploštiny

V současné době je na Ploštině stále v provozu jedna z původních nově vystavěných budov se stálou expozicí Muzea Jihovýchodní Moravy, která se vztahuje k osídlování Valašska a životu zdejších pasekářů. Záměrem výstavy, která je přístupná již tři roky, je přiblížit život lidí na Ploštině před tragickou událostí a dát návštěvníkům příležitost nahlédnout na tehdejší podmínky a možnosti života v této osadě.¹⁴⁹ Expozice původních předmětů, které tehdy patřily k běžnému vybavení pasekářských domků, je doplněna informačními texty i dobovými fotografiemi. Mezi exponáty návštěvníci mohou najít také kus řetězu, kterým byly spoutány oběti Ploštiny, o tomto kusu řetězu se zmiňuje ve svých vzpomínkách i paní Božena Húšťová.¹⁵⁰ Mimo to, je v muzeu ještě stálá expozice zaměřená

---

¹⁴⁷ Osobní rozhovor s paní Běloňovou

¹⁴⁸ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 30

¹⁴⁹ Novotná A. Starostové v okolí Ploštiny: Turistům půjčíme kola i GPS. *Zlínský deník*. [online]. 16. 4. 2011 [cit. 2014-05-16]. Dostupné z: http://zlinsky.denik.cz/zpravy_region/starostove-v-okoli-plostiny-turistum-pujcime-kola-.html

¹⁵⁰ Výpověď paní Húšťové z roku 2009

na protifašistický odboj na Zlínsku v době 2. světové války. Pro veřejnost je muzeum otevřeno v sezóně od května do října.¹⁵¹

Aktuálně se, podle slov místostarostky obce Drnovice, paní Evy Repaté, Ploština připravuje na možné změny, které by mohly přijít díky novému projektu, který je v současné době v procesu návrhů a schvalování. Zastupitelka obce uvádí, že záměrem plánovaného projektu je například rekonstrukce stávajících budov příslušejících k Národnímu kulturnímu památníku Ploština, tedy i prostor stávajících expozicí, a vytvoření zázemí pro návštěvníky, vytvoření prostor pro vzdělávací exkurze a programy, zejména pro základní školy. V plánu je rovněž revitalizace zeleně celého areálu nebo otevření nové, venkovní expozice. Za cíl celého projektu si jeho tvůrci kladou větší povědomí o událostech Ploštiny mezi dětmi a mládeží, ale také u široké veřejnosti nejen z regionu.¹⁵²

---

¹⁵¹ NKP Ploština. *Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně*. [online]. 2011 [cit. 2014-05-16]. Dostupné z: <http://www.muzeum-zlin.cz/cs/objekty/nkp-plostina/kontakt-a-mapa/>

¹⁵² Osobní rozhovor s paní Evou Repatou

7 Další nacistické represe na Valašsku a osvobození

Osada Ploština nebyla jediným místem, které stihlo kruté nacistické vyvražďování. Sotva dohořel oheň z osmi tamních usedlostí, pokračovaly německé jednotky ve své krvavé výpravě proti partyzánskému odboji v obci Prlov. Za zmínku stojí také událost, které se v souvislosti s výše popsanými tragédiemi objevují ve většině námi prostudovaných dostupných pramenů a literatuře jen velmi okrajově, a to sice neštěstí v Loučce a na Vařákových pasekách. Věnujme jim tedy alespoň v této kapitole trochu pozornosti.

7.1 Loučka

Ještě dříve před tragickými událostmi, které se odehrály na Ploštině a v Prlově, došlo na trestnou výpravu Kommando Nr. 31 směrem k pasekám pod lesem zvaným Barák, nedaleko obce Loučka. Němci zde vypálili usedlost jistého Františka Vajíka, č. 644. Tomu nacisté, kvůli podezření na úkryt partyzánů, zapálili stodolu i obytné stavení.

Následně se přesunuli ke dvěma domkům, které patřily rodině Vaculíkové, č. 496, a ty rovněž zapálili. Ve staveních shořel nábytek a veškeré vybavení, uhořela také hospodářská zvířata. Pro podezření ze spolupráce s partyzánskou skupinou Němci svůj čin završili zastřelením všech tří mužů z rodiny Vaculíkovy. Ti se stali úplně prvními oběťmi protipartyzánských akcí německých jednotek. K neštěstí v Loučce došlo už 16. dubna 1945.¹⁵³

7.2 Prlov

Ve stejný den, kdy proběhl pohřeb obětí Ploštiny v Újezdu, tedy 23. 4. 1945, se v ranních hodinách blížilo k Prlovu přibližně šest set příslušníků SS a elitní jednotky Josef. K nim se přiřadil ještě oddíl maďarských vojáků a také četa Hlinkovy gardy. Ještě před začátkem akce se jim mělo údajně podařit zjistit jména rodin, které měly vypomáhat partyzánům.¹⁵⁴

Poté, co si Němci vytvořili z hostince v Prlově provizorní štáb, začali do něj přivádět občany, včetně dívek a žen s dětmi, vyslýchat, a mučit je, věděli už prlovští, že je zle. Hostinec

---

¹⁵³ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 65

¹⁵⁴ PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi*. Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, s. 63

Antonína Ondráška, který byl do té doby prostorem pro setkávání, zábavy a rozhovory, se tak proměnilo v symbol utrpení a bolesti, v přízrak smrti.¹⁵⁵

7.2.1 Zrada Aloise Oškery

Podobně jako tomu bylo v případě vypálení osady Ploština, také v prlovské tragédii má své místo zrada. Aloise Oškera, pocházejícího z pasek od Všeminy, na provizorní štáb SS do hostince přivedli samopaly ozbrojení němečtí vojáci. Jelikož nezvládl splnit zřejmě jednu z nejtěžších partyzánských stanov, tedy nevydat se v krajním případě nepříteli, ale raději si vzít vlastní život, patřil k zatčeným partyzánským pomocníkům a byl zajat nacisty. Mučením jej donutili, aby s nimi spolupracoval, vypovídal a udával.¹⁵⁶

Zde využijeme vzpomínky pana Jana Juráně, který výslech v prlovském hostinci zažil na vlastní kůži, spolu se svým bratrem Antonínem. Antonína Juráně Alois Oškera moc dobře znal, a to nejen z působení u partyzánského aparátu, kde společně údajně několikrát debatovali o příštích akcích partyzánů a jednou společně dokonce uskutečnili přenos partyzánské vysílačky z pasek ze Zádveřic do Prlova, ale také díky útěku z Německa, z nuceného pracovního nasazení. Oškera na příkaz Němců svého kamaráda prozradil, a přestože se Antonín Juráně pokusil zapírat, vojáci jej odvedli k dalším podezřelým do jiné místnosti hostince; nad těmito už visel rozsudek smrti. Jana Juráně Oškera při usvědčování přešel, nicméně Němcům se zřejmě stále zdálo, že vybraných je málo a křičeli na Oškera, aby udával dál.¹⁵⁷

7.2.2 Oběti v Prlově

Rukou německých jednotek bylo v Prlově vypáleno celkem osm usedlostí, ve kterých tragickou smrtí zahynulo patnáct občanů. Tři další byli pověšeni. Jeden člověk, Jan Turýn, kterého si Němci vybrali a donutili k tomu, aby jim vypomohl odvést zabavené kusy dobytka do Vizovic, byl pak ve Vizovicích zastřelen.¹⁵⁸

---

¹⁵⁵ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 213

¹⁵⁶ Tamtéž s. 216

¹⁵⁷ Tamtéž

¹⁵⁸ Prlovská tragédie. *Oficiální stránky obce Prlov*. [online]. 2014 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.obecprlov.cz/informace-o-obci/prlovska-tragedie/>

Na Ploštině se zázrakem zachránil Jan Machů. V Prlově se z hořícího domu podařilo utéct Tomáši Ondráškovi mladšímu. Utrpěl však četné průstřely a popáleniny. Přestože se mu dostalo lékařské pomoci a dokonce se podařilo těžce raněného muže dopravit až do nemocnice do Vsetína, jeho osud skončil přece jen tragicky. Zřejmě na základě udání jej v nemocnici našlo německé gestapo a jeho tělo bylo nalezeno v hromadném hrobě v Hošťálkové přibližně v polovině května 1945.¹⁵⁹

7.3 Vařákovy paseky

2. května 1945, těsně před osvobozením valašského regionu, udeřili nacisté naposledy. Jagdkommando se objevilo u Lačnova, na Vařákových pasekách. Obyvatele, kteří zde žili, byli ze svých obydlí vyhnáni a odvedeni do Valašské Polanky. Osm stavení na pasekách lehlo popelem. Jejich obyvatele nacisté bez výsledku vyslýchali kvůli údajným stykům s partyzány.

Na druhý den, 3. května 1945, byli čtyři z nich zavlčeni k Hošťálkové na Vsetínsku a zavražděni. Jednalo se o tři muže a jednu ženu. Spolu s rodinou prlovského zrádce Oškery, Janem Turýnem z Prlova a Janem Vičíkem ze Všeminy, jejichž těla byla nalezena ve vizovickém parku až v polovině května 1945, se stali posledními mrtvými, které si vyžádaly represe nacistů vůči 1. čs. partyzánské brigádě Jana Žižky.¹⁶⁰

7.4 Osvobození

Všechny výše popsané tragické události se odehrály až v téměř úplném závěru druhé světové války. Vojska osvoboditelů Československa se pomalu, ale jistě přibližovala k oblasti kolem Ploštiny, Prlova a ostatních postižených obcí Valašského regionu. Němci se dali na ústup a komanda jednotek SS, která měla na svědomí právě námi uvedené tragédie, se začala z Vizovic přesouvat do Čech.¹⁶¹

---

¹⁵⁹ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 229

¹⁶⁰ HROŠOVÁ, M. *Na každém kroku boj: historie 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky (srpen 1944 - květen 1945)*. 1. vyd. Vsetín: Český svaz bojovníků za svobodu, Sdružení domácího odboje a partyzánů, Historická skupina 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, 2012, s. 334

¹⁶¹ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 231

Jednotky rumunských vojáků začaly místní kraj osvobozovat 2. května 1945, nicméně lidé z Ploštiny a okolí ještě několik dní před ním žili stále ve strachu. S ohledem na události na Vařákových pasekách se jejich obavy nakonec jevily jako zcela oprávněné. Navíc po skončení války se z dokumentů a materiálů zlínského gestapa zjistilo, že nacisté plánovali na 4. května 1945 vypálit ještě obce Drnovice, Vysoké Pole, Tichov, Loučka a Újezd. K těmto tragédiím už ale naštěstí nedošlo.¹⁶²

---

¹⁶² PŘIKRYL, J. TKÁČ, K. *Ploština - symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962, s. 23

8 Osudy nacistických vrahů a zrádců Ploštiny

Druhá světová válka skončila. Československo bylo osvobozeno vojáky Rudé armády a pozůstali po těch, co tragicky zahynuli na Ploštině, ale také v Prlově, Loučce a na Vařákových pasekách, pomalu začínali žít zcela novou etapu života. Viníků, kteří stáli za smrtí nebohých pasekářů a jejich utrpením i bolestí těch, co se museli vyrovnat osobními i hmotnými ztrátami, by se našla celá řada. V této kapitole budeme věnovat pozornost poválečným osudům alespoň některých z nich.

8.1 Otto Skorzeny

Velitel Otto Skorzeny v poválečných výsleších zcela popíral, že by na Valašsku vůbec operoval. Uvedl však, že 10. dubna 1945 územím protektorátu projížděl a že jeho stíhací svaz byl v dubnu 1945 přemístěn do Kroměříže. Na základě toho se můžeme domnívat, že o svém působení na zámku ve Vizovicích mohl lhát, jelikož z Kroměříže není do Vizovic až tak daleko, aby se zde se svým svazem nemohl vypravit. Navíc se o něm ve výpovědích zmiňovali také někteří členové Jagdkommanda Skorzeny.¹⁶³

Nicméně o tomto muži, který byl zřejmě hlavním vůdcem a mozkiem celého protipartyzánského tažení na Valašsku a tvůrcem pěti stíhacích svazů jednotek SS, tzv. Jagdverbände, se uvádí, že nebyl nikdy dopaden a pod novým jménem v roce 1975 zemřel v hlavním městě Španělska, Madridu.¹⁶⁴

8.2 Kurt Werner Tutter

Ten, kterého paní Húšťová označila za hlavního strůjce a velitele zodpovědného za celé neštěstí na Ploštině a o němž se traduje, že se možná stal předlohou pro hlavní postavu známého románového zpracování tragédie na Ploštině, autora Ladislava Mňačka, Smrt si říká Engelchen. Kurt Werner Tutter.

Podle dostupných informací byl Tutter velmi zcestovalý a vzdělaný muž, údajně ovládal až deset cizích jazyků, se narodil v roce 1909 v rodině pražských Němců. V době

---

¹⁶³ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 55

¹⁶⁴ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 17

vzniku Protektorátu Čechy a Morava, 15. března 1939, měl díky znalosti Prahy pomáhat nacistům při jejím obsazování.

Poté, co na jeho rozkaz SS-stíhací svaz č. 51 a jednotka Josef bezohledně vypálila osadu Ploština a obci Prlov, SS-oberscharführer Tutter z Valašska odjel do Prahy za rodinou, odtud se v průběhu květnového odsunu dostali jako běžná německá rodina do Bavorska. Zde se Tutterovi i přes zdánlivě náročný začátek velmi dařilo, vypracoval se dokonce na post vyššího úředníka bavorského ministerstva hospodářství.¹⁶⁵

Spravedlnost jej, i když bychom mohli říct, že bohužel jen částečně, dostihla v roce 1948. Na základě velmi nepovedeného soudního procesu, který se konal v Bratislavě, jej díky výpovědím zadržených kurzistů jednotky Josef odsoudili jako kolaboranta k pouhým šesti létům odnětí svobody. Dokázali mu pouze spoluúčast na výcviku záškodnické skupiny Josef, o přímé účasti na akcích Ploština a Prlov se vůbec nejednalo.

Po přemístění do Ostravy a následně do Prahy v roce 1952, údajně trestem napravený Tutter, opouští Československo. Mimoto, že byl bývalým spolupracovníkem nacistických složek a členem SS, odcházel se závazkem spolupráce s kontrarozvědnými a rozvědnými službami Státní bezpečnosti (StB), s krycím agentským označením Konrad II.¹⁶⁶

V 60. letech 20. století došlo k přešetření činnosti nejen jednotky Josef, při kterém došlo i k projednávání účasti Tuttera a také Waltera Pawlofski na bestiálních zločinech provedených na Ploštině a v Prlově. Tím se rozpoutala zdlouhavá kauza, která ale, zejména díky StB, která ho ve svých zprávách z 60. let hodnotila vesměs kladně, měla za následek pomyslnou papírovou válku plnou neustálého podávání a zamítání návrhů k trestnímu stíhání.¹⁶⁷ Tím, že oba obžalovaní žili v Německé spolkové republice, byla možnost k jejich vydání k trestnímu stíhání značně zkomplikována. Trest za vypálené obce tak nikdy nepřišel, a to i přesto, že správa vyšetřování StB nakonec prokázala Tutterovi i Pawlofskému spoluúčast až na devadesáti vraždách.

---

¹⁶⁵ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 232-233

¹⁶⁶ Tamtéž s. 233-234

¹⁶⁷ NAVARA, L. *Smrt si říká Tutter: nacistický vrah ve službách StB*. Brno: Host, 2002, s. 29

SS-oberstabsführer ing. Kurt Werner Tutter tak mohl v Bavorsku klidně dožít svůj život s pověstí důstojné občana, který provozoval mnoho aktivit. Zemřel 6. března 1983.¹⁶⁸

8.3 Walter Pawlofski

Dalším velitelem speciálně vycvičené jednotky Josef, který se rovněž podílel na tragických událostech, spojených s popisovanými obcemi, byl SS-obersturmführer dr. Walter Pawlofski, rodák z Horního Benešova. Přestože byl humanitně vzdělaný, ani to jej neodradilo od spolupráce a aktivit ve složkách SS. Jeho provinění byla projednávána při procesu s Tutterem, ale nikdy nebyl, stejně jako Tutter, za své zločiny potrestán. Pawlofski zemřel ve věku 87 let.¹⁶⁹

8.4 Erich Wienecke

Poslední jméno spojované s protipartyzánskými tragickými operacemi na Valašsku, bylo jméno SS-obersturmführera Ericha Wieneckeho. Velitel stíhacího komanda číslo 31, které se usídlilo na zámku ve Vizovicích, se také přímo podílel na plánování výše popisovaných trestných výprav. Po válce se mu ale podařilo zmizet a nikdy nebyl vypátrán. Spekuluje se také o tom, že zahynul při ústupových bojích nebo že byl zajat Rudou armádou a skončil v zajetí v lágru.¹⁷⁰ V každém případě i on unikl spravedlivému trestu.

8.5 Konec konfidentů

Nezpochybnitelnou vinu na ploštinské tragédii měli zcela nesporně i oba agenti gestapa, kteří se dokázali včlenit do partyzánské jednotky, která zde působila. V následujících řádcích nechme prostor k popisu toho, jakým směrem se jejich životy ubíraly po skončení akce.

8.5.1 Osud zrádce Františka Machů

V literatuře dočteme, že bezprostředně po skončení akce na Ploštině se objevily informace o jeho záhadném zmizení do zahraničí a útěku před spravedlností. František Machů

---

¹⁶⁸ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 235

¹⁶⁹ CHMELA, T. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 16-17

¹⁷⁰ CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011, s. 232

i druhý konfident, Oldřich Bařa, měl při přesunu z Valařska doprovázet německé velitele a jejich jednotky. Kromě osobních automobilů mělo být k přesunu využito také dvou autobusů, které patřily dopravcům Frantiřku Ořkerovi a Matěji řteřánikovi ze Slušovic.¹⁷¹

O smrti Frantiřka Machů se začalo spekulovat v letních měsících roku 1945, kdy měl být při přechodu do okupačního pásma Američanů u Plzně zastřelen neznámý muž bez dokladů, který se podle popisu velmi nápadně podobal právě Frantiřku Machů. ře se ale nejednalo o zmiňovaného konfidenta, se objasnilo až později díky pátrání Antonína Macháně, který počátkem 80. let zjistil, jaký osud konfidenta Machů dostihl.¹⁷²

Na základě spisů o pátrání po již zmiňovaném autobusu Frantiřka Ořkery, vyšlo najevo, ře byl v květnu obsazen a zajat Tábority, jihočeskými odbojáři, kteří měli v okrese Milevsko zastřelit několik lidí, podezřelých ze spolupráce s německým gestapem, kteří měli cestovat právě zmiňovaným dopravním prostředkem. Mezi nimi měl být i Frantiřek Machů s manželkou.¹⁷³ S trochou nadsázky bychom mohli říct, ře byl jeho zločin přeci jen nakonec potrestán.

8.5.2 Oldřich Bařa a jeho poválečný osud

Po druhém zrádci z Plořtiny se podobně, jako v případě jeho kolegy Machů, začalo rovněž pátrat ihned po ukončení akcí, při kterých na Valařských pasekách usvědčovali a v podstatě rozhodovali o smrti nevinných pasekářů. Jeho, ale i jméno Frantiřka Machů bylo spojováno také s konfidentem a agentem gestapa, drogistou Vladimírem Hájkem, na kterého se snaží veřkerou vinu za zradu na Plořtině svalit Jaroslav Pospíšil, autor knihy *Hyeny v akci*.¹⁷⁴

Bařovi se podařilo uprchnout se členy gestapa Holzheuerem a Heineckem z amerického zajateckého tábora, ve kterém údajně skončili při přesunu z Valařska do řech.

---

¹⁷¹ CÍLEK, R. *Plořtina: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 59

¹⁷² CÍLEK, R. *Plořtina: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 59

¹⁷³ CHMELA, T. *Plořtina: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010, s. 17

¹⁷⁴ Plořtina-krvavá paseka. *Hyeny v akci*. [online]. 2009 [cit. 2014-06-06]. Dostupné z: <http://www.hyenyvakci.cz/plostinakp.php>

Poté se díky shodě náhod připojil ke skupině řeckých uprchlíků, se kterými se přesunul vlakovou dopravou až do Bělehradu. Odtud se však zanedlouho vrátil zpět do Československa a sám se, zřejmě vlivem špatného svědomí, rozhodl udat bezpečnostním úřadům ve Zlíně. Stalo se tak dne 28. června 1945.¹⁷⁵ O tom, jak se Oldřich Baťa dostal z Bělehradu, je zmiňována v literatuře ještě jiná verze. Velitelství shromaždiště válečných zajatců a internovaných osob v Bělehradu pod ostrahou vyslalo na zdejší velvyslanectví čtyři podezřelé československé příslušníky s falešnými repatriačními průkazy na řecká jména. Když vyšlo najevo, že se jedná o Čechoslováky, byli muži nejbližším transportem odvezeni, s novými repatriačními průkazy, zpět do Československa.¹⁷⁶

Po návratu Bati do Československé republiky proběhl v Uherském Hradišti mimořádný lidový soud, který Oldřicha Baťu odsoudil k trestu smrti oběšením. Přestože se Baťa snažil ve svých výpovědích svalit většinu viny za zločiny spáchané ve spolupráci se zlínským gestapem na Františka Machů, proti vynesenému rozsudku se již nešlo odvolat.¹⁷⁷

Mohli bychom konstatovat, že Baťa byl tím pádem jediným spravedlivě potrestaným viníkem tragédie na Ploštině. Jeho popravu se osobně zúčastnila i pamětnice Božena Húšťová. Jak sama uvedla, v životě už by na žádnou další popravu nešla, ale vzhledem k tomu, že se na ni vypravil její tatínek, „major“ Raška, šla s ním. Odsouzený Baťa šel údajně na smrt hrdě a jeho posledním přáním bylo, aby si mohl zapálit cigaretu.¹⁷⁸

---

¹⁷⁵ CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, s. 60-61

¹⁷⁶ Tamtéž s. 61

¹⁷⁷ Tamtéž

¹⁷⁸ Výpověď paní Húšťové z roku 2009

II. PRAKTICKÁ ČÁST

9 Metodologie výzkumu

Metoda, která je využita v praktické části této diplomové práce, je dotazníkové šetření. Dotazníkové šetření se řadí ke standardizovaným technikám sběru dat s cílem získat odpovědi od velkého počtu dotazovaných. V odborných publikacích, které se zabývají problematikou pedagogického výzkumu, se lze dočíst, že dotazník je prostředek k písemnému kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Zároveň se jedná o jednu z nejčastěji využívaných metod pro zjišťování informací.¹⁷⁹ Dále můžeme uvést, že dotazník je „*soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně*“.¹⁸⁰ O této technice se můžeme také vyjádřit jako o interview ve standardizované podobě, které je dotazovaným předkládáno písemně.¹⁸¹

Při konstrukci dotazníku je nezbytné brát v úvahu několik aspektů. Dobře zhotovený dotazník by měl mít jasně a srozumitelně stanovený cíl a taktéž odpovídající promyšlenou strukturu. Je nutné dodržet řadu pravidel, zásad a požadavků pro návrh a sestavování dotazníku, zmiňme tedy alespoň některé z nich. Jednou ze zásad je především jasnost a srozumitelnost položek v dotazníku vůči respondentům, navíc musí být formulace položek zcela jednoznačná. Vhodné je, aby dotazník nebyl příliš rozsáhlý, a jeho položky nesmíme formulovat tak, aby formulace napovídala, jak má být položka zodpovězena, protože respondenti často z obavy z kompromitace neodpovídají podle pravdy.¹⁸² V Pedagogickém slovníku se dočteme, že objektivnost výsledků, které z dotazníku získáme, velmi významně závisí na „*formulaci otázek, výběru respondentů a způsobu zadávání dotazníku*“.¹⁸³

---

¹⁷⁹ GAVORA, L. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Bratislava: Univerzita Komenského. 2008, s. 122

¹⁸⁰ CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada. 2007, s. 163

¹⁸¹ FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, s. 183

¹⁸² CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada. 2007, s. 169-170

¹⁸³ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 49

9.1 Charakteristika respondentů dotazníku

Předmětem dotazníkového šetření praktické části této práce byli žáci 2. stupně základních škol, konkrétně dvou základních škol vesnického typu ve Zlínském kraji. Jedna z nich se nacházela ve vesnici, druhá v menším městě, ale v obou případech se jednalo o základní školy v okruhu cca 10 km od Ploštiny. Obě zmíněné základní školy ponecháme v anonymitě, abychom vůči nim zachovali korektnost. Dotazníkového šetření se zúčastnili žáci 6. - 9. ročníků. Hlavním faktorem při výběru škol byla zejména ochota oslovených škol se šetření zúčastnit a také dopravní dostupnost vzdělávacích zařízení pro výzkumníka.

9.2 Charakteristika a cíle dotazníku

Dotazník byl zodpovězen celkem 153 žáky. Dotazník byl zcela anonymní, v závěru dotazníku žáci pouze museli uvést pohlaví a ročník základní školy, který aktuálně navštěvují. Žáci dotazník vyplňovali v rámci předmětů Občanská výchova a Dějepis. Respondenti zodpovídali celkem na deset položek, včetně závěrečných dvou položek o pohlaví a ročníku, přičemž většina z nich byla orientována na subjektivní postoj a názor dotazovaných žáků. Cílem dotazníku bylo zjistit, zda mají žáci 2. stupně základních škol zájem o regionální historii a historii obecně, zjistit jejich povědomí o tématu vztahujícímu se k tragédii na Ploštině a jejich zájem o toto téma. Zároveň jsme zjišťovali, jakou formou by žáci případně chtěli být o tématu informováni.

V dotazníku využíváme uzavřených, polouzavřených a otevřených otázek. Většina otázek v dotazníku je uzavřených. Uzavřené otázky v dotazníku je možné definovat jako ty, které nabízí dotazovanému určitý počet předem připravených odpovědí.¹⁸⁴ Úkolem respondentů je většinou podtrhnout nebo zakroužkovat vhodnou odpověď. Polouzavřené otázky definujeme jako otázky nabízející alternativní odpověď s následným vysvětlením nebo objasněním v podobě otevřené otázky, která ve výsledku uzavřenou otázku otevře. Vedle pevných odpovědí můžeme v otázce nabídnout i otevřenou možnost „jiné (popište)“.¹⁸⁵ U otevřených otázek má dotazovaný dostatečnou svobodu k vyjádření, navíc jejich výhodou je, že dotazovaný není nijak omezován a není mu vnucována žádná volba. V dotazníku se žáci

---

¹⁸⁴ CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada. 2007, s. 166

¹⁸⁵ GAVORA, L. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Bratislava: Univerzita Komenského. 2008, s. 128

setkali také s otázkami dichotomickými, tedy otázkami, na něž mohli zodpovídat *ano-ne*, případně zvolit možnost *nevím*, nebo *nejsem si jist/á*, která u tohoto typu otázek vhodná, protože ji může zvolit respondent, který nezná danou realitu nebo nechce vyjádřit svůj názor.¹⁸⁶ Vyhneme se tak nucené odpovědi *ano-ne*, aniž by došlo ke zkreslení výsledků šetření. Posledním typem otázky v našem dotazníku je výčtová položka, u které může respondent současně vybrat několik odpovědí. Respondent vybere buď neomezený počet odpovědí, anebo je omezená volba určena v instrukcích.¹⁸⁷

9.3 Vyhodnocení dotazníků

Jak již bylo zmíněno výše v textu, dotazovaní odpovídali celkem na deset položek, z nichž osm bylo subjektivně laděných. Cílem otázek bylo zjistit postoj k regionální historii a historii jako takové, povědomí o tématu Ploština a zjistit jakými formami by chtěli být žáci případně o tomto tématu informováni. Poslední dvě položky se týkaly pohlaví a ročníku.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 153 žáků, z nich 63 byli žáci 2. stupně jedné základní školy. Na druhé základní škole dotazník vyplnilo 90 žáků 2. stupně. Ze závěrečné otázky dotazníku vyplynulo, že z celkového počtu 153 žáků dotazník vyplnilo 74 dívek a 79 chlapců.

Pro zachování anonymity obou spolupracujících škol a také pro snazší orientaci v následujícím textu a grafech, jsme školy označili velkými tiskacími písmeny. Proto se v následujícím textu setkáme se značkami A (označení pro první základní školu) a B (označení pro druhou základní školu).

V **otázce č. 1** jsme se žáků dotazovali, jestli je zajímá/baví dějepis nebo historie obecně. Tuto otázku jsme do dotazníku zanesli také z důvodu jakéhosi osobního předpokladu, že žáci 2. stupně základní školy humanitně zaměřené předměty, mezi něž dějepis, případně výchovu k občanství jistě můžeme zařadit, mnohdy berou na lehkou váhu a nepřisuzují jim velkou důležitost a často jsou pro ně takové předměty pouze nutnou povinností. Zařazením této otázky jsme tedy zjišťovali všeobecný zájem dotazovaných žáků o dějepis a historii.

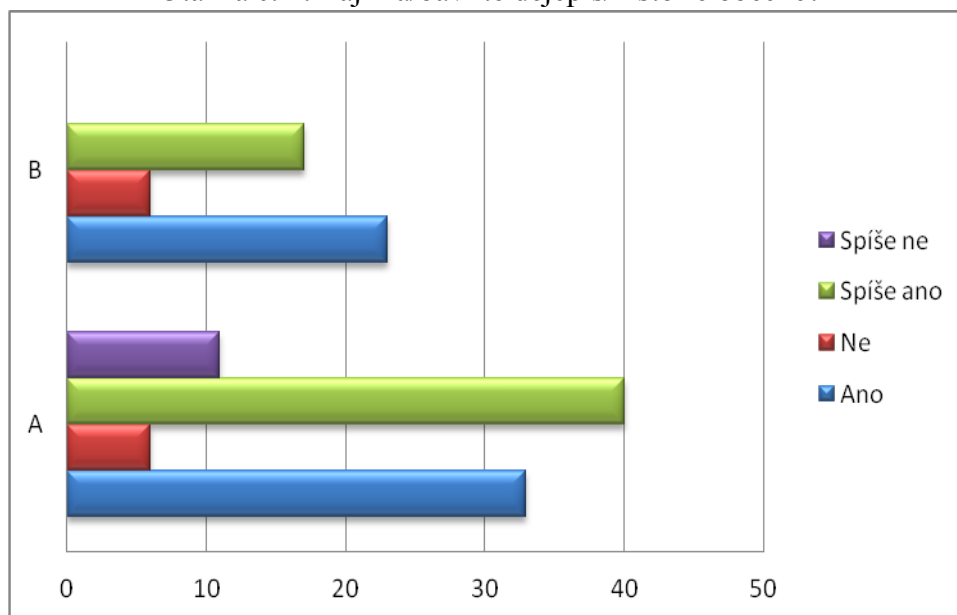
---

¹⁸⁶ GAVORA, L. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Bratislava: Univerzita Komenského. 2008, s. 128

¹⁸⁷ CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada. 2007, s. 166

Vyhodnocením první otázky jsme zjistili, že téměř 37% respondentů má o dějepis a historii obecně zájem, volbu „spíše ano“ uvedlo rovněž 37% dotazovaných. Negativní postoj k dějepisu vyjádřilo necelých 8%, odpověď „spíše ne“ zvolilo 18% respondentů. Z Grafu č. 1 je zjevný postoj žáků obou oslovených základních škol. Zatímco respondenty základní školy A dějepis nebo historie spíše baví, než nebaví, u žáků ze základní školy B můžeme vidět evidentní vyrovnanost mezi volbami „spíše ano“ a „spíše ne“.

Otázka č. 1: Zajímá/baví tě dějepis/historie obecně?

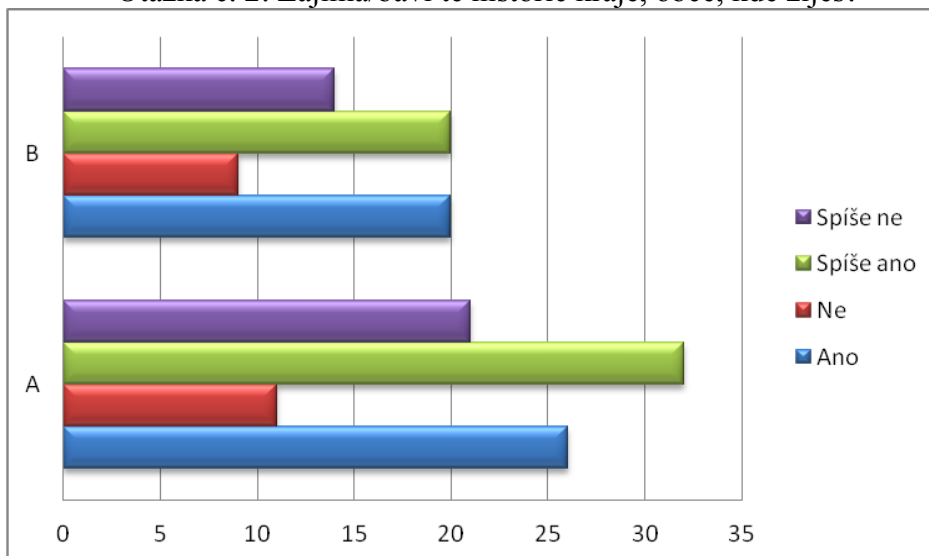
Graf č. 1: Zájem o dějepis/historii obecně

Otázka č. 2 je laděna podobně jako otázka první, jen se zde dotazujeme na zájem o historii obce, kraje, ve kterých respondenti žijí. I v tomto případě jsme z výsledků získali údaj o spíše pozitivním postoji respondentů, tentokrát tedy k regionální historii.

Celých 30% dotazovaných žáků odpovědělo přesvědčivě kladně, volbu „spíše ano“ označilo téměř 34% respondentů. Zcela záporně se k historii obce, kraje v okolí svého bydliště vyjádřilo 13% žáků, přičemž možnost „spíše ne“ vybralo asi 23% dotazovaných. Graf č. 2 znázorňuje zájem o historii obce, kraje v okolí bydliště žáků obou základních škol.

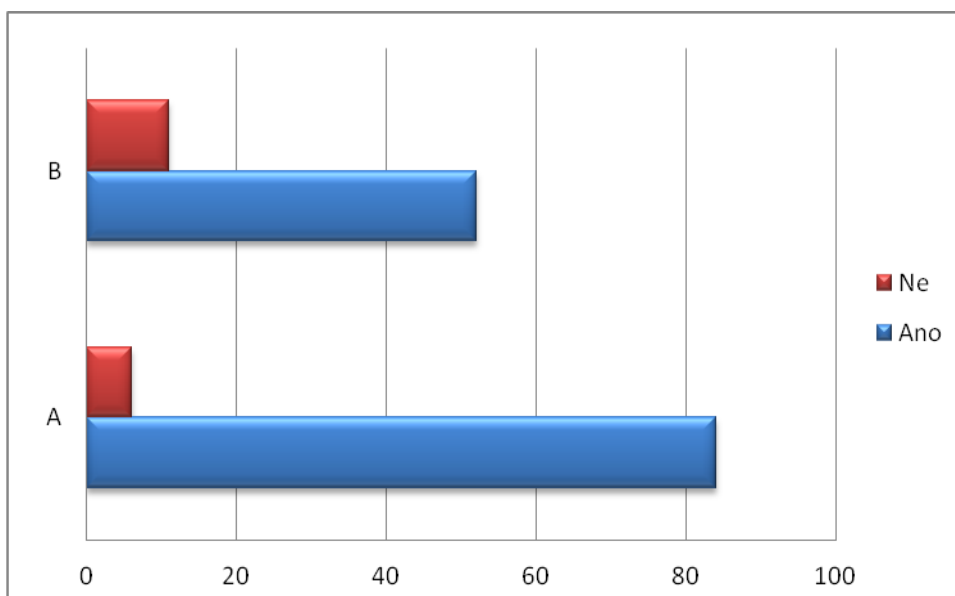
Otázka č. 2: Zajímá/baví tě historie kraje, obce, kde žiješ?

Graf č. 2: Zájem o historii obce, kraje v okolí místa bydliště respondentů.

Otázkou č. 3 jsme se dotazovali, zda respondenti někdy slyšeli o pojmu „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“. Drtivá většina dotazovaných odpověděla na tuto otázku kladně. Ze 153 respondentů zvolilo možnost „ano“ 89% z nich. V každém případě se objevilo také 11% záporných odpovědí. Zároveň ti, co odpověděli negativně, mohli ve vyplňování dotazníku pokračovat až otázkou č. 7, jelikož by jejich odpovědi na otázky č. 4, 5 a 6 nebyly relevantní. Graf č. 3 ukazuje poměr zvolených možností „ano“ a „ne“ u respondentů obou základních škol.

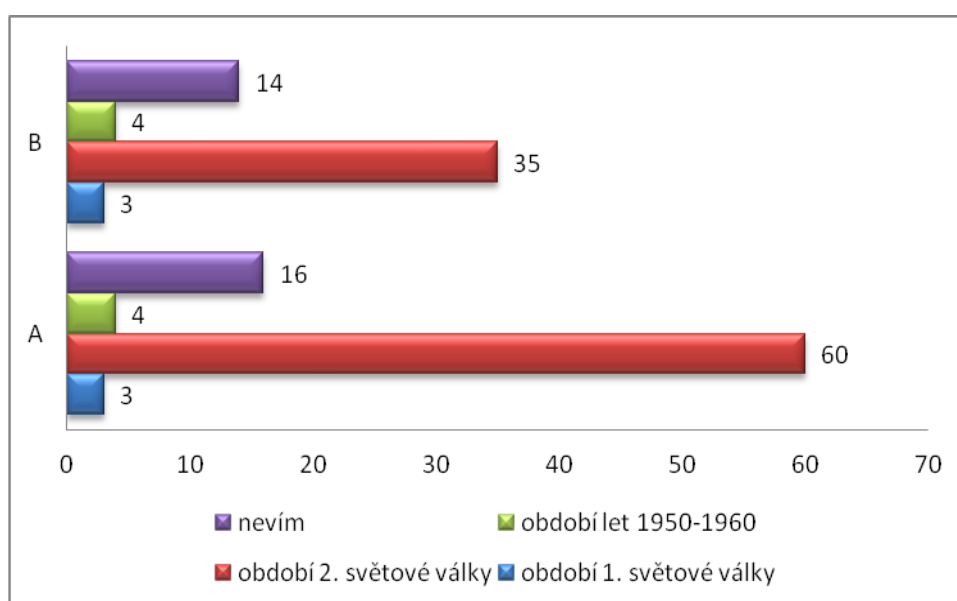
Otázka č. 3: Slyšels/slyšelas někdy pojem „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“?

Graf č. 3: Znalost pojmu „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“.

Otázka č. 4 navazovala na kladné zodpovězení otázky č. 3. Dotazovali jsme se zde na to, do kterého období by respondenti zařadili událost „vypálení Ploštiny“. Dotazovaní měli na výběr ze čtyř možností. Převážná většina dotazovaných žáků zařadila tuto událost správně do období 2. světové války, jednalo se o 62% těch, co na předchozí otázku č. 3 odpověděli kladně. 3 % respondentů se domnívala, že událost proběhla v letech 1914-1918, dalších 5% zařadilo událost „vypálení Ploštiny“ do období 50. - 60. let 20. století. Možnost „nevím“ označilo přibližně 19,5% respondentů. Z Grafu č. 4 vyčteme, kolik respondentů obou základních škol zvolilo příslušné možnosti.

Otázka č. 4: Do kterého období bys zařadil/a tuto událost?

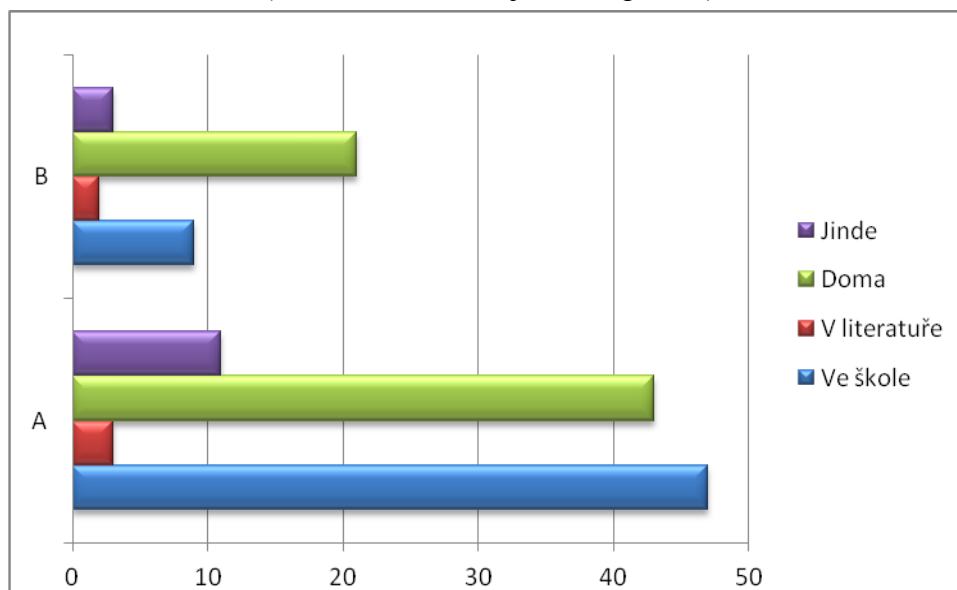

Graf č. 4: Časové zařazení události.

U **otázky č. 5** byli respondenti, kteří odpovídali na otázku č. 3 a 4, žádáni, aby uvedli, co se jim vybaví ve spojitosti s pojmem „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“. Odpovědi na tuto otázku byly velmi pestré, v mnoha případech se opakovali nebo byly alespoň podobně formulované. Uvedme výběr nejčastějších asociací, které dotazovaní uvedli, s ohledem na to, že jsou seřazeny v pořadí od nejčastěji zmiňovaných k těm méně často uváděným, případně uvedených pouze jedenkrát: památník, partyzáni, pomoc partyzánům, mrtví, nevinní lidé, křik, pláč, Němci, nacisté, historická událost, 2. světová válka, muzeum, kaple, příroda, letní tábor, muž ukrytý v hnoji, fotografie vypálených domů, atentát na Heydricha, Lidice, kniha Hlasy z hořících domů, Vařákovy paseky.

Pokud respondenti zodpovídali **otázku č. 6**, měli uvést, kde se s pojmem „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“ setkali, přičemž měli možnost označit i více než jednu ze čtyř nabízených variant. Vyhodnocením jsme zjistili, že nejvíce žáků zvolilo v tomto případě možnost „doma“. Jednalo se celkem o 48% dotazovaných. Další nejčastěji označenou volbou byla možnost „ve škole“, kterou zakroužkovalo přibližně 36% respondentů dotazníku. Nejméně často se, dle výsledků, s těmito pojmy žáci obou škol setkali v literatuře. Devět procent dotazovaných zvolilo možnost „jinde“, jako zdroj tyto uvedli internet, televizi nebo kamaráda. Z Grafu č. 5 nám bude zřetelný rozdíl mezi volbami dotazovaných na obou základních školách. Považujeme za zajímavé a možná i zarážející, že zatímco u základní školy A zvolilo možnost „ve škole“ celkem 47 žáků, v základní škole B takto odpovědělo pouze 9 žáků, což je podstatný nepoměr, díky kterému bychom se mohli domnívat, že jedna ze škol na tuto problematiku zřejmě upozorňuje ve výuce více, než druhá základní škola. Tato informace je však pouze naší spekulací. Vyrovnanost voleb odpovědí však nastala u možnosti „v literatuře“.

Otázka č. 6: Kde ses s pojmem „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“ setkal/a?
(lze zvolit více než jednu odpověď)

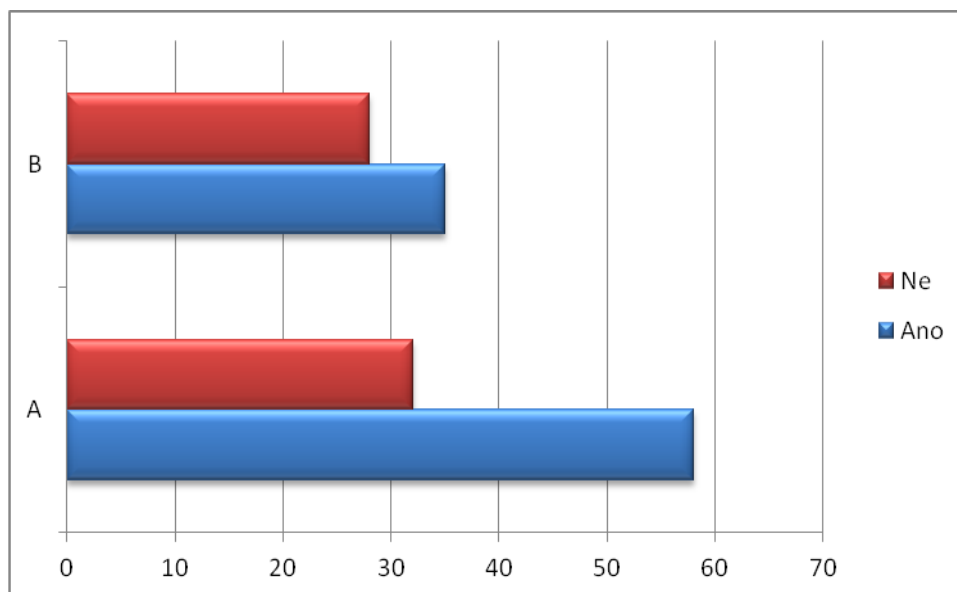

Graf č. 5: Rozdíly ve volbách možností, kde se žáci s tématem setkali.

Otázka č. 7 v dotazníku se dotazovala na zájem respondentů dozvědět se o tématu „vypálení Ploštiny“ více. Z odevzdaných odpovědí jsme zjistili, že téměř 61% všech dotazovaných, tedy přesně 93 respondentů, by mělo zájem o to, dozvědět se o tomto tématu více. Na základě volby „ano“ měli respondenti navíc uvést, z jakých důvodů by se rádi

dozvěděli další informace. Z důvodů, které dotazovaní uváděli, převládal zejména názor, že se jedná o téma velmi zajímavé. Dále respondenti uváděli, že vzhledem k tomu, že se tato událost stala v jejich regionu, by o ní měli vědět více informací. Zbýlých 60 respondentů zvolilo možnost „ne“ a tím pádem mohli v dotazníku pokračovat zodpovídáním deváté a desáté položky, které se týkaly pohlaví a ročníku studia na základní škole. V Grafu č. 6 je názorně vidět poměr zvolených odpovědí respondentů školy A a dotazovaných školy B.

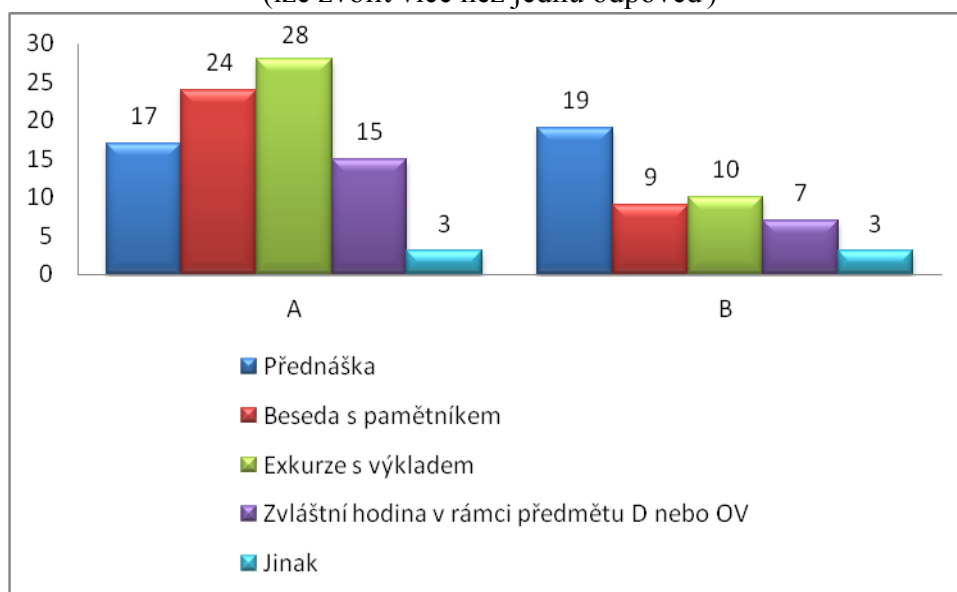
Otázka č. 7: Chtěl/a bys o tématu „vypálení Ploštiny“ vědět více? (u volby ano uveďte proč)

Graf č. 6: Zájem dozvědět se o tématu „vypálení Ploštiny“ více informací.

Na základě kladné odpovědi u otázky č. 7 pokračovalo 93 respondentů zodpovídáním **otázky č. 8**, která zjišťovala, jakou formou by se žáci rádi dozvěděli více o tématu „vypálení Ploštiny“, zároveň mohli zvolit více než jednu z pěti nabízených možností, u poslední z nich, u volby „jinak“ mohli uvést jak. Tuto volbu označilo pouze šest respondentů, tedy přibližně 6,5%, a mezi jejich návrhy jakým způsobem by se o tématu dozvěděli více, byl ve třech případech uveden internet a tři dotazovaní navrhli jako další možnost film. U ostatních možností byly poměry velmi vyrovnané. Možnost „přednáška“ zvolilo 36 dotazovaných, 35 respondentů označilo volbu „beseda s pamětníkem“ a zbylých 38 respondentů, tedy necelých 41%, by jako prostředek získání více informací zvolilo exkurzi s výkladem. Z Grafu č. 7 jsou evidentní rozdíly ve volbách respondentů obou základních škol.

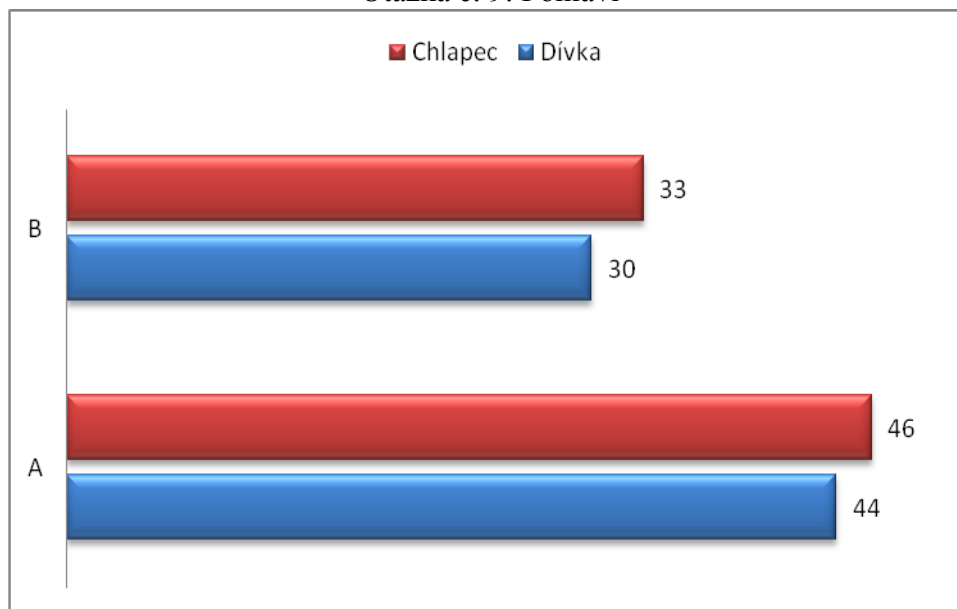
Otázka č. 8: Jakou formou bys chtěl/a být o tématu „vypálení Ploštiny“ informován/a?
(lze zvolit více než jednu odpověď)

Graf č. 7: Formy informování o tématu.

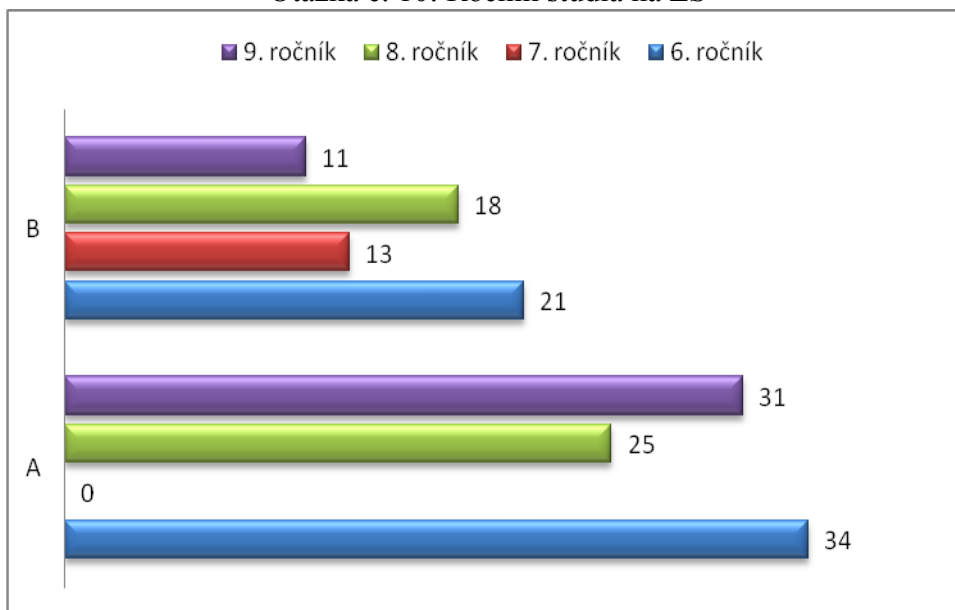
V Grafu č. 8 bychom chtěli graficky znázornit ještě poměry toho, jak na obou základních školách odpovídali chlapci a dívky. Z Grafu č. 9 je čitelný počet žáků jednotlivých ročníků 2. stupně na obou základních školách, kteří dotazník vyplňovali.

Otázka č. 9: Pohlaví

Graf č. 8: Poměry pohlaví respondentů na základní škole A a na základní škole B

Otázka č. 10: Ročník studia na ZŠ

Graf č. 9: Počty respondentů v jednotlivých ročnících 2. stupně obou základních škol

V další části práce budeme s tématy „vypálení Ploštiny“ a „Ploština“, která byla uvedena v dotazníku našeho dotazníkového šetření pracovat ve stejném smyslu jako s tématem Vypálení osady Ploština na Valašsku, které působí pro využití do praxe vhodněji.

10 Pedagogická aplikace tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku v edukačním procesu

Závěrečnou kapitolu této diplomové práce zaměříme na možnost pedagogické aplikace tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku s ohledem na výsledky provedeného dotazníkového šetření. Nejprve se pokusíme téma ukotvit v Rámcových vzdělávacích programech. Následně se navrhneme aplikaci tématu prostřednictvím vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

10.1 Rámcové vzdělávací programy

Jestliže chceme téma Vypálení osady Ploština na Valašsku aplikovat do pedagogické praxe, je nezbytné zohlednit systém kurikulárních dokumentů České republiky. „*V souladu s principy kurikulární politiky, zformulovanými v Národním programu vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knize) a zakotvenými v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvářeny na dvou úrovních - státní a školní. Státní úroveň v systému kurikulárních dokumentů, představují Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy (RVP). Školní úroveň představují školní vzdělávací programy (ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.*“¹⁸⁸

Podle rámcových vzdělávacích programů a předpisů, které jsou v těchto dokumentech stanoveny, si každá škola vytváří své vlastní dokumenty realizující základní vzdělávání – školní vzdělávací programy.¹⁸⁹ Ve školní praxi se můžeme setkat s RVP pro předškolní vzdělávání, s RVP pro základní vzdělávání, dále existují RVP pro gymnaziální vzdělávání a RVP pro odborné vzdělávání.

Pro pedagogickou aplikaci našeho tématu bude zásadní vycházet zejména z Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

---

¹⁸⁸ RVP ZV

¹⁸⁹ *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. Národní ústav pro vzdělávání [cit. 2014-06-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>>.

Rámcové vzdělávací programy jsou rozděleny do jednotlivých vzdělávacích oblastí, které jsou nadále členěny na vzdělávací obory, s vymezenými vzdělávacími obsahy. Učivo a konkrétní výstupy, kterých mají žáci dosáhnout, jsou formulovány právě v jednotlivých vzdělávacích obsazích.

V Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) se setkáme s následujícími vzdělávacími oblastmi – Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce.¹⁹⁰ Téma Vypálení osady Ploština na Valašsku se pokusíme ukotvit ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost, v jejím vzdělávacím oboru Dějepis. Vzdělávacím obsahem, kterého se téma dotýká, bude vzdělávací obsah Moderní doba.

Při aplikaci tématu Vypálení Ploštiny nebo Ploština v jeho rámci se dotkneme také kapitoly, která se zabývá průřezovými tématy. „*Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.*“¹⁹¹ Mezi témata, která patří k průřezovým tématům pro základní vzdělávání, řadíme témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.¹⁹² Vhodným průřezovým tématem pro využití našeho tématu bude téma Výchova demokratického občana.

Téma Vypálení osady Ploština na Valašsku by bylo možné ukotvit také v Rámcově vzdělávacím programu pro gymnaziální vzdělávání (RVP GV), který je členěn podobně jako RVP ZV. RVP GV je rozdělen do těchto vzdělávacích oblastí: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Člověk a svět práce,

---

¹⁹⁰ RVP pro ZV

¹⁹¹ Tamtéž

¹⁹² Tamtéž

Umění a kultura, Člověk a zdraví a Informatika a informační a komunikační technologie.¹⁹³ Naše téma by bylo možné ukotvit ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost, v jejím vzdělávacím oboru Dějepis a dotýkalo by se vzdělávacího obsahu Moderní doba I – situace v letech 1914-1945.

Také v RVP GV bychom našli vyčleněná průřezová témata – Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.¹⁹⁴ Pro naše využití však nejsou tato témata vhodná.

V naší aplikaci tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku se omezíme hlavně na ukotvení v rámci RVP ZV.

10.2 Zařazení tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku v rámci RVP

Téma Vypálení osady Ploština na Valašsku je možné využít ve výuce na základních školách, ale také na gymnáziích. Domníváme se, že jej lze aplikovat ve více vyučovacích předmětech. Mezi nejvhodnější se v rámci základního vzdělávání jeví vyučovací předměty Dějepis a Výchova k občanství.

S ohledem na skutečnost, že se jedná o téma historického charakteru, budeme větší prostor věnovat vzdělávací oblasti Člověk a společnost a využití tématu v rámci vyučovacích předmětů Dějepis.

10. 2. 1 Výchova k občanství

V rámci vzdělávacího oboru Výchova k občanství, se zařazení tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku nabízí v rámci vzdělávacího obsahu Člověk ve společnosti. Naše téma by se dalo využít zejména v učivu naše obec, region, kraj – zajímavá a památná místa, případně také v rámci učiva naše vlast – zajímavá a památná místa.¹⁹⁵

---

¹⁹³ RVP pro GV

¹⁹⁴ RVP pro GV

¹⁹⁵ RVP pro ZV

10. 2. 2 Dějepis

Ve vzdělávacím obsahu Dějepis je největší prostor pro zařazení našeho tématu, protože lze téma zařadit do tematického okruhu Moderní doba, které, podle našeho názoru, nabízí nejvhodnější učivo. Jedná se jednak o učivo politické systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět, tak zejména o učivo druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj.¹⁹⁶ Toto učivo bychom zařadili do výuky předmětu Dějepis v 9. ročníku základních škol.

Aby žák zvládl výše zmíněné učivo, považujeme za nutné, aby se orientoval v příčinách, událostech 2. světové války a jejich důsledcích, a to zejména s ohledem na tehdejší Československo, dále aby byl schopen charakterizovat totalitní systémy, v našem případě zejména nacismus, a rozpoznat důsledky jejich nastolení. Žák by měl být schopen charakterizovat domácí odboj, v souvislosti s naším tématem bychom hlavní důraz kladli zejména na ilegální odboj a odboj partyzánský v oblasti Valašska.

Právě v učivu, které se týká nacismu a druhé světové války a domácího odboje se nabízí pro aplikaci tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku největší prostor. Téma bychom mohli realizovat pomocí referátů nebo prezentací, navrhneme však časově – tematický plán vzdělávacího programu pro základní školy.

10. 2. 3 Průřezové téma Výchova demokratického občana

Průřezové téma Výchova demokratického občana najdeme v RVP pro základní vzdělávání. Za cíl si klade vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti.

Mezi jedno z učiv, které nabízí jeden z tematických okruhů tohoto průřezového tématu, tedy tematický okruh občan, občanská společnost a stát, je zařazeno učivo Listina základních práv a svobod.¹⁹⁷ Vzhledem k tomu, že se domníváme, že v průběhu událostí na Ploštině došlo k omezování a porušování lidských práv a svobod, a to ze strany Německých vojáků směrem k obyvatelům Ploštiny, považujeme učivo vztahující se k Listině základních lidských práv a svobod také jako jednu z možností aplikace našeho tématu do výuky.

---

¹⁹⁶ RVP pro ZV

¹⁹⁷ Tamtéž

10. 3 Návrh časově – tematického plánu vzdělávacího programu

Téma Vypálení osady Ploština budeme aplikovat do praxe a výuky pomocí Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Konkrétně navrhuje téma ukotvit do vyučovacího předmětu Dějepis. Téma bychom s ohledem na jeho náročnost zařadili do 9. ročníku základní školy.

Navrhujeme konkrétní formu časově – tematického plánu vzdělávacího programu, který bychom mohli zařadit do Školních vzdělávacích programů základních škol.

Učivo: Moderní doba

Téma: Vypálení osady Ploština na Valašsku

Předmět: Dějepis

Pro: 9. ročník základní školy

Programový cíl: Žák objasní příčiny, průběh a důsledky 2. světové války v souvislosti s ČSR a oblastí Valašska. Žák popíše průběh a důsledky událostí na Ploštině. Žák se vyjadřuje kultivovaně a výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou situaci. Žák je ochoten vyslovit svůj názor na chování Německých jednotek a přístup partyzánské jednotky na Ploštině.				Způsob kontroly a ověření: pozorování, diskuze	
Časové údaje	Výukový cíl	Způsob kontroly dosažení cíle:	Učivo:	Hlavní strategie:	Mezipředmětové vztahy a klíčové kompetence
1 výuková jednotka	Žák objasní příčiny, průběh a důsledky 2. světové války v souvislosti s ČSR.	Odpovědi na otázky kladené učitelem	Druhá světová válka a ČSR	Výukové metody: výklad, dialog Organizační formy: hromadné vyučování	MV: Zeměpis, Výchova k občanství KK: komunikativní, k učení, občanské
1 výuková	Žák vlastními slovy popíše	Odpovědi na otázky	Druhá světová válka na	Výukové metody:	MV: Zeměpis, Výchova

jednotka	důsledky 2. sv. války pro oblast Valašska. Žák objasní činnost 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky v oblasti Ploštiny	kladené učitelem	Valašsku a činnost partyzánů na Ploštině	výklad, dialog	k občanství KK: komunikativní, k učení
2 výukové jednotky	Žák objasní příčiny, průběh a důsledky vypálení Ploštiny.	Diskuse, kontrola pracovního listu	Okolnosti vypálení Ploštiny	Výukové metody: výklad, diskuse Organizační formy: hromadné vyučování, samostatná práce	MV: Výchova k občanství, Český jazyk KK: komunikativní, k učení, k řešení problému
2 výukové jednotky	Žák na základě exkurze a předchozích znalostí vypracuje úvahu na téma (Ne)vina partyzánů	Písemná práce	Exkurze- Muzeum Jihovýchodní Moravy na Ploštině	Výukové metody: výklad, dialog Organizační formy: exkurze, samostatná práce	MV: Výchova k občanství, Český jazyk KK: komunikativní, k učení, sociální a personální
1 výuková jednotka	Viz kolonka: programový cíl	Písemný test	Opakování- didaktický test	Výukové metody: písemná	MV: nezjištěn KK: k učení, k řešení problémů

				práce Organizační formy: samostatná práce	
--	--	--	--	---	--

Návrh našeho časově – tematického plánu nabízí rozpracování tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku do celkem sedmi výukových jednotek (jedna výuková jednotka= 45 minut). U každé z výukových jednotek definujeme výukový cíl, kterého má být v rámci výuky dosaženo. V tabulce uvádíme rovněž možné způsoby kontroly, kterými si dosažení stanovených výukových cílů můžeme ověřit, dále mezipředmětové vztahy a klíčové kompetence, které jsou v příslušných výukových jednotkách rozvíjeny. „*Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění jedince ve společnosti. Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.*“¹⁹⁸ V tabulce uvádíme příklady klíčových kompetencí, které lze u žáků utvářet s ohledem na uváděné učivo, výukové cíle a strategie.

Souhrnný programový cíl vzdělávacího programu je uveden v záhlaví tabulky. Pomocí programového cíle daného tematického celku zjistíme, zda byly splněny dílčí cíle jednotlivých výukových jednotek.

10. 4 Návrhy způsobů ověření výukových cílů

Tato kapitola se zabývá konkrétními způsoby možností ověření splnění výukových cílů, které uvádíme v návrhu časově – tematického plánu. Podstatné je, aby si žáci nejprve ujasnili příčiny, průběh a důsledky 2. světové války a její souvislost s ČSR. Teprve poté je možné se podrobněji věnovat tématu Vypálení osady Ploština na Valašsku.

Výuková jednotka č. 1

Učivo: Druhá světová válka a ČSR

---

¹⁹⁸ RVP pro ZV

Výukový cíl: Žák objasní příčiny, průběh a důsledky 2. světové války v souvislosti s ČSR.

Způsob ověření dosažení výukového cíle: Odpovědi na otázky kladené učitelem

Otázky klade učitel žákům hromadně na konci vyučovací hodiny. Touto formou si učitel navíc ověří, zda si žáci učivo zapamatovali a zda porozuměli výkladu. Možné příklady otázek: 1. Vyjmenuj příčiny začátku 2. světové války.

2. Objasni okolnosti Mnichovské dohody.

3. Objasni důsledky 2. světové války v ČSR.

4. Uveď, kdy a za jakých okolností vznikl Protektorát Čech a Moravy.

5. Vyjmenuj důsledky 2. světové války pro poražené státy.

Výuková jednotka č. 2

Učivo: Druhá světová válka na Valašsku a činnost partyzánů na Ploštině

Výukový cíl: Žák vlastními slovy popíše důsledky 2. sv. války pro oblast Valašska.

Žák objasní činnost 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky v oblasti Ploštiny

Způsob ověření dosažení výukového cíle: Odpovědi na otázky kladené učitelem

V průběhu a závěru hodiny jsou žákům hromadně kladeny otázky, kterými si učitel ověřuje, zda žáci porozuměli výkladu a zapamatovali si nejpodstatnější informace. Žáci si takto zároveň upevňují učivo a učitel získává zpětnou vazbu. Příklady otázek:

1. Kdy a odkud se partyzánské jednotky dostali na Ploštinu?

2. Jaký byl přibližný počet partyzánů na Ploštině po jejich příchodu?

3. Jmenuj alespoň dva partyzánské velitele na Ploštině.

4. Kdy probíhalo osvobození Valašska?

Výuková jednotka č. 3 - 4

Učivo: Okolnosti vypálení Ploštiny

Výukový cíl: Žák objasní příčiny, průběh a důsledky vypálení Ploštiny.

Způsob ověření výukového cíle: Diskuse, kontrola pracovního listu

Na základě výkladu učitele, probíhá v závěru třetí výukové jednotky krátká diskuse žáků, nejprve ve skupinách, poté hromadně v rámci celé třídy. Žáci diskutují o postoji partyzánů při útoku na Ploštinu.

Samostatná práce na pracovním listu probíhá ve čtvrté výukové jednotce, přičemž na jejím konci je pracovní list společně v rámci celé třídy zkontrolován. Tím učitel získává zpětnou vazbu a dochází k opakování a upevňování učiva.

Pracovní list: Konec 2. světové války na Valašsku - Partyzáni na Ploštině

1) Na základě výkladu učitele doplňte vynechané informace:

V době, kdy se již 2. světová válka blížila ke konci, došlo v osadě ..... na Valašsku k tragické události. Dne ..... se k osadě blízko obce Drnovice vydaly německé vojenské jednotky. Přicházeli směrem od ....., kde na zámku sídlily speciální jednotky Jagdkommando č. 31 a jednotka Josef. Ty dostaly v rámci boje proti partyzánskému odboji, který byl v této oblasti velmi aktivní, za úkol potrestat všechny obyvatele, kteří partyzánskému odboji jakýmkoliv způsobem pomáhali nebo s partyzány byli v kontaktu. Na základě udání dvou zrádců, ... a ....., kterým se podařilo dostat do partyzánské skupiny na Ploštině, bylo zastřeleno a upáleno ..... občanů. Jedním z hlavních strůjců akce, který vydal rozkaz k výpravě na Ploštinu a k vypálení osady, byl ..... Dne 23. dubna 1945 se podílel také na vypálení další partyzánské obce ..... Její obyvatele Němcům při výslechu v místním hostinci zradil a udal .....

První partyzáni na Ploštinu přišli v ..... Jejich hlavním pomocníkem byl ..... Partyzáni přebývali v jeho usedlosti a dali mu i přezdívku „major“. Hlavními partyzánskými veliteli, kteří na Ploštině vedli oddíl 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky, byli ....., ...

Mezi hlavní akce, které tato partyzánská skupina podnikala, patřily například přepady vojenských autokolon, osamělých německých jednotek a sabotáže na železnici.

2) Spojte dvojice souvisejících pojmů:

Nikolaj Nikolajevič Kostin	19. dubna 1945
konec 2. světové války v ČSR	jeden ze zrádců
Kurt Werner Tutter	zrádce z Prlova
vypálení Ploštiny	německý velitel
Jan Machů	8. května 1945
Oldřich Baťa	jediný člověk, který přežil útok na Ploštině
Anastázie Zichová	jediná ženská oběť Ploštiny
Alois Oškera	partyzánský velitel

3) Na základě informací z výkladu napište vlastními slovy stručné shrnutí partyzánské činnosti na Ploštině.

.....

.....

.....

.....

.....

4) S pomocí vyučujícího zaznačte v mapce osadu Ploština.

Obrázek č. 1: Mapa (Východní Morava, [online])¹⁹⁹

(Zdroj: Diplomová práce- kapitoly 2, 3, 4, 5, 6, 7)

¹⁹⁹ Mapa. [online]. Východní Morava [cit. 2014-06-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/5918/mapa?d=m50k.full>>

Výuková jednotka č. 5 – 6

Učivo: Exkurze- Muzeum Jihovýchodní Moravy na Ploštině

Výukový cíl: Žák na základě exkurze a předchozích znalostí vypracuje úvahu na téma

(Ne)vina partyzánů

Způsob ověření dosažení výukového cíle: Písemná práce

V rámci exkurze jsou žáci znovu seznámeni s příčinami, průběhem a důsledky tragických událostí na Ploštině. Mohou klást dotazy, které si v ideálním případě připraví předem. Ukázky exponátů předmětů, dobových fotografií a informačních textů představují možnost si pro žáky dosud abstraktně vnímané pojmy a témata znázornit a zhmotnit.

Výstupem z exkurze je krátká písemná práce žáků, úvaha na téma (Ne)vina partyzánů, kterou žáci vypracují na základě informací získaných v průběhu exkurze a předchozích výukových jednotkách.

Výuková jednotka č. 7

Učivo: Opakování – didaktický test

Výukový cíl: Viz kolonka: programový cíl

Způsob ověření dosažení výukového cíle: Písemný test

Didaktický test, vytvořený na podkladě všech výukových jednotek navrženého vzdělávacího programu, slouží jako zpětná vazba pro učitele i žáky. Písemný test, který žáci samostatně vypracují v průběhu poslední výukové jednotky, slouží jak k ověření znalostí k danému tématu tak k otestování schopnosti spojovat hlavní téma do širších souvislostí.

Didaktický test: Vypálení osady Ploština

- 1) Uveď příčiny a důsledky 2. světové války obecně.
- 2) Ve vztahu k ČSR a oblasti Valašska charakterizuj některé důležité události období let 1939-1945.
- 3) Z jakých příčin došlo na jaře roku 1945 k tragickým událostem na Ploštině?
- 4) Napište jména alespoň pěti postav zmiňovaných v souvislosti s tragédií na Ploštině.

5) Jaké společné rysy byste našli mezi ploštinskou tragédií a vypálením obce Lidice?

V rámci této kapitoly jsme se pokusili aplikovat téma Vypálení osady Ploština na Valašsku do pedagogické praxe. Poté, co jsme téma ukotvili v rámci Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, jsme navrhli časově – tematický plán vzdělávacího programu pro základní školy, vhodného pro 9. ročník základní školy. Téma jsme zakotvili do vyučovacího předmětu Dějepis, který spadá do vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

Námi navržený časově – tematický plán obsahuje programový cíl, dílčí cíle jednotlivých výukových jednotek, jejich učivo, výukové metody a návrhy na způsoby ověření dosažení stanovených výukových cílů.

Závěr

Tato diplomová práce je zaměřena na téma z regionální historie oblasti Valašska. Zabýváme se v ní tragédií v osadě Ploština, která byla vypálena nacisty v závěru 2. světové války, povědomím o tomto tématu a navrhujeme aplikaci do edukačního procesu. Práci tvoří dvě hlavní části – část teoretická a část praktická.

Hlavním cílem teoretické části práce bylo podat ucelený pohled nejen na samotnou tragédii na Ploštině, ale v souvislosti s ní bylo nezbytné nastínit také okolnosti vzniku 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, jejíž činnost na Ploštině s celým neštěstím velmi úzce souvisela. Dále jsme se zaměřili na důležité postavy spojené s touto událostí, zejména na konfidenty a velitele německých jednotek. Detailněji jsme popsali předvoj, průběh i důsledky celé tragédie, svědectví jediného člověka, který tragédii přežil, a nastínili jsme rovněž poválečnou situaci v osadě Ploština. V závěru teoretické části diplomové práce jsme se dotkli také vize Ploštiny do budoucna. Jednu z kapitol jsme věnovali také podobným událostem, které se staly v obci Prlov, v Loučce a na Vařákových pasekách.

Hlavním cílem teoretické části této práce bylo zjistit, jaké povědomí o tomto tématu mají žáci 2. stupně základní školy a pokusit se aplikovat toto téma do praxe. Na základě provedeného dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo celkem 153 respondentů a které bylo realizováno na dvou základních školách, jsme došli k závěru, že povědomí o tomto tématu mezi žáky 6. – 9. ročníků je poměrně vysoké, navíc žáci projevíli zájem také o historii obecně a historii regionu. Následně jsme navrhli časově – tematický plán vzdělávacího programu pro základní školy, který by bylo možné aplikovat do pedagogické praxe. V rámci tohoto návrhu byl vytvořen také pracovní list, využitelný jako pomůcka pro jednu z výukových jednotek programu, a návrh krátkého didaktického testu.

Hlavními literárními zdroji k vypracování práce se staly zejména publikace autora Romana Cílka. Vzhledem k tomu, že množství zdrojů k tomuto tématu pochází také z období 60. – 80. let 20. století, tedy z doby komunistického režimu, je tato literatura psána v duchu této ideologie, tím pádem je otázkou, jak moc jsou takové zdroje objektivní. Abychom přidali i relevantnější zdroje, rozhodli jsme se využít rovněž archivních pramenů, výpovědí pamětníků i osobních rozhovorů. K osobnímu setkání svolila paní Jiřina Běloňová a zastupitelka obce Drnovice, paní Eva Repatá. Také díky jejich laskavosti se podařilo dosáhnout stanovených cílů.

Domníváme se, že znalost jak národní, ale i regionální historie našeho státu by měla patřit ke všeobecnému přehledu znalostí a vědomostí každého gramotného občana. Proto v této práci poukazujeme na událost, která v minulosti zapříčinila bolest a utrpení našich předků, o které dnešní společnost, a to zejména mladší generace, nemá, naštěstí, představu. V úplném závěru této diplomové práce si dovoluujeme vypůjčit slova nápisu na pomníku obětem na Ploštině:

„Tyto nevinné oběti schytány ve svých domech na Ploštině nebo v okolí, stříleny a za živa ještě upáleny oddílem německého vojska SS a při smrtelném pokusu o únik z ohně znovu stříleny!“

„Odbojem, mukami, slzami k svobodě!“

„Připomeňte vždy dětem svým, že padli jsme za drahou vlast!“ (Růčka, 1947, s. 47)

Prameny a literatura

CÍLEK, R. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. 1. vyd. V Brně: Blok, 1990, 94 p. ISBN 80-702-9017-X.

CÍLEK, R., RICHTER, K., VEVERKA, P. *Hlasy z hořících domů*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2011, 334 s. ISBN 978-80-7388-518-2

DOLEŽAL, J. *Druhá světová válka a obnova Československa*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. 61 s. ISBN 80-04-25901-4

FERJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 256 s. ISBN 8071783676.

GAVORA, L. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Bratislava: Univerzita Komenského. 2008, 269 s.

HROŠOVÁ, M. *Na každém kroku boj: historie I. československé partyzánské brigády Jana Žižky (srpen 1944 - květen 1945)*. 1. vyd. Vsetín: Český svaz bojovníků za svobodu, Sdružení domácího odboje a partyzánů, Historická skupina 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, 2012, 431 s. ISBN 978-802-6024-835.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007, 272 s. ISBN 978-80-247-1269-4

MACHÁŇ, A. Protifašistický odboj na Gottwaldovsku. In: *Gottwaldovsko od minulosti k současnosti*. Gottwaldov: Okresní archiv v Gottwaldově, 1984, 252 s.

MACHÁŇ, A. *Stručné vyličení historie protifašistického odboje na Gottwaldovsku*. Gottwaldov: HDK-OV ČSPB, 1984, 33 s.

Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Obú Drnovice, inv. č. 1, fol. 99

Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín, fond Nšk Vysoké Pole, inv. č. 163

Národní kulturní památník odboje Ploština. Zlín: Český svaz bojovníků za svobodu ve Zlíně, 1999.

NAVARA, L. *Smrt si říká Tutter nacistický vrah ve službách StB*. Brno: Host, 2002, 140 s. ISBN 80-7294-059-7

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003. 324 s. ISBN 8071785792.

PŘIKRYL, J. *Z bojů za svobodu na jihovýchodní Moravě: Průvodce muzejními expozicemi.* Gottwaldov: Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy v Gottwaldově, 1984, 86 s. černob. fot. na příl.

PŘIKRYL, J., TKÁČ, K. *Ploština- symbol hrdinství, z bojů valašského lidu za svobodu.* Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků, 1962, 24 s.

RŮČKA, V. *Ploština žaluje!* Újezd u Vizovic: P. Vladimír Růčka vlastním nákladem, 1947, 50 s.

SLÁDEK, O. *Ve znamení smrtihlava: nacistický protipartyzánský aparát v letech 1944-1945.* Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1991, 395 s. ISBN 80-206-0145-7

VAŇÁK, V. *Ploština.* Vydání první. Vydává skupina partyzánů Jana Žižky, oddíl Grigorije Slepčova, 1945, 31 s.

VAŇÁK, V., FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky].* Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, 228 s.

Elektronické zdroje

JEŘÁBEK, J., TUPÝ, J. (eds.) *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 100 s. [cit. 2014-02-02]. Dostupné na WWW: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf>. ISBN 978-80-87000-11-3.

JEŘÁBEK, J., TUPÝ, J. (eds.) *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (verze platná od 1. 9. 2013)*. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2013. 142 s. [cit. 2014-02-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.nuv.cz/file/433>>.

MACOURKOVÁ, A. Paměť národa. *Příběhy 20. století (Post Bellum)*. [online]. 29. 08. 2009 [cit. 2014-04-23]. Dostupné na WWW: <<http://www.pametnaroda.cz/story/hustova-bozena-1929-772>>

Mapa. [online]. Východní Morava [citováno 16. 06. 2014]. Dostupné na WWW: <<http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/5918/mapa?d=m50k.full>>

NKP Ploština. *Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně*. [online]. 2011 [cit. 2014-05-16]. Dostupné na WWW: <<http://www.muzeum-zlin.cz/cs/objekty/nkp-plostina/kontakt-a-mapa/>>

NOVOTNÁ A. Starostové v okolí Ploštiny: Turistům půjčíme kola i GPS. *Zlínský deník*. [online]. 16. 4. 2011 [cit. 2014-05-16]. Dostupné na WWW: <http://zlinsky.denik.cz/zpravy_region/starostove-v-okoli-plostiny-turistum-pujcime-kola.html>

Otto Skorzeny a Československo. *Fronta.cz*. [online]. 24. 06. 2006 [cit. 2014-05-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.fronta.cz/dotaz/otto-skorzeny-a-ceskoslovensko>>

Ploština-krvavá paseka. *Hyeny v akci*. [online]. 2009 [cit. 2014-06-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.hyenyvakci.cz/plostinakp.php>>

Prlovská tragédie. *Oficiální stránky obce Prlov*. [online]. 2014 [cit. 2014-06-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.obecprlov.cz/informace-o-obci/prlovska-tragedie/>>

Rámcové vzdělávací programy. [online]. Národní ústav pro vzdělávání [cit. 2014-06-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>>

Základní informace o Prlově. *Oficiální stránky obce Prlov*. [online]. 2014 [cit. 2014-06-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.obecprlov.cz/informace-o-obci/zakladni-udaje/>>

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Seznam obětí z Ploštiny
- Příloha č. 2 Mapa oblasti kolem Ploštiny
- Příloha č. 3 Trosky vypálených usedlostí z Ploštiny
- Příloha č. 4 Národní kulturní památník Ploština
- Příloha č. 5 Dotazník

Příloha č. 1

DRNOVICE:

1. Václav Běloň (* 27. 9. 1921, svobodný)
2. Josef Častulík (* 16. 12. 1885, vdovec)
3. Josef Častulík (* 20. 1. 1921, svobodný)
4. Bedřich Rak (* 13. 6. 1906, ženatý)
5. Jan Raška (* 16. 8. 1871, vdovec)
6. Antonín Zicha (* 23. 2. 1920, ženatý)
7. Jan Zicha (* 16. 12. 1911, ženatý)
8. Josef Zicha (* 11. 11. 1901, ženatý)
9. Anastázie Zichová (* 11. 11. 1904, vdaná)

VYSOKÉ POLE:

10. František Belha (* 23. 7. 1920, svobodný)
11. František Machů (* 2. 12. 1924, svobodný)
12. Jan Raška (* 7. 8. 1913, ženatý)
13. František Raška (* 11. 7. 1922, svobodný)
14. František Trčka (* 7. 8. 1909, ženatý)
15. František Zvonek (* 18. 6. 1928, svobodný)
16. Josef Zvonek (* 15. 11. 1923, ženatý)

TICHOV:

17. František Vašička (* 19. 2. 1900, ženatý)
18. Jan Vašička (* 20. 10. 1904, svobodný)
19. Alois Zádrapa (* 26. 7. 1925, svobodný)
20. Jan Zádrapa (* 19. 10. 1888, ženatý)
21. Josef Zádrapa (* 11. 12. 1920, svobodný)

POZDĚCHOV:

22. Antonín Surovec (* 23. 11. 1912, ženatý)
23. Jirí Štalmach (* 26. 4. 1898, ženatý)

LAČNOV:

24. Josef Zvonek (* 29. 6. 1924, svobodný)
- + chlapeček manželů Raškových z Rylisek

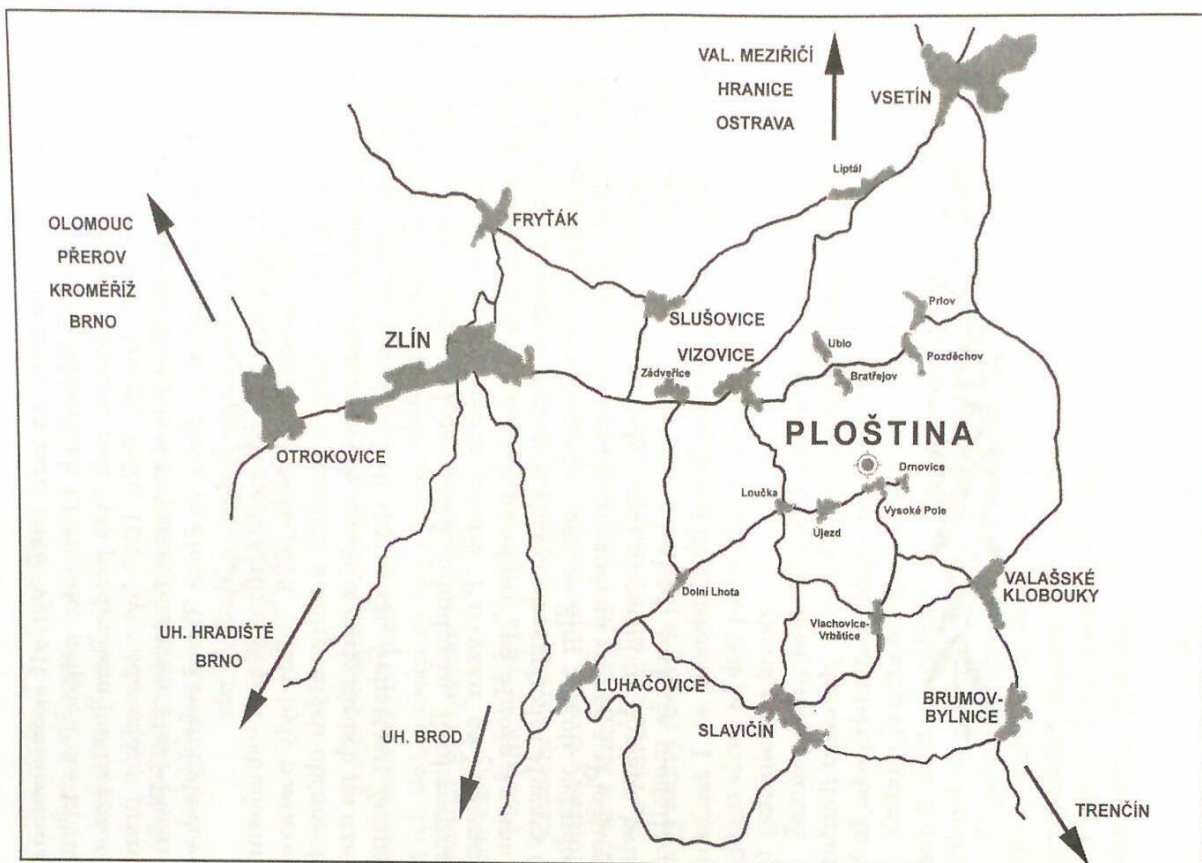
ÚJEZD:

Rudolf Pfleger (* 3. 6. 1921, svobodný)

Ladislav Rangl (* 15. 3. 1915, ženatý)

Vlasta Ranglová (* 22. 9. 1913, vdaná)

Příloha č. 2

Obrázek 2: Mapa oblasti kolem Ploštiny²⁰⁰

²⁰⁰ *Národní kulturní památník odboje Ploština*. Zlín: Český svaz bojovníků za svobodu ve Zlíně, 1999.

Příloha č. 3

Obrázek č. 3: Trosky vypálených usedlostí z Ploštiny²⁰¹

---

²⁰¹ VAŇÁK, V., FILGAS, J. *Ploština v plamenech: Partyzánská kronika [brigády Jana Žižky]*. Nový Jičín: Národní knihtiskárna, 1948, 228 s.

Příloha č. 4

Obrázek č. 4: Národní kulturní památník Ploština²⁰²

---

²⁰² Národní kulturní památník Ploština. [online]. Obec Drnovice [cit. 2014-06-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.obec-drnovice.cz/turistika/osada-plostina/>>

Příloha č. 5

Dobrý den. Jsem studentkou navazujícího magisterského studia Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci zpracování mé diplomové práce na téma Tragédie Ploštiny v kontextu veřejného povědomí a využitelnost tohoto tématu v edukačním procesu Vás oslovuji s prosbou o vyplnění dotazníku, který je součástí praktické části mé práce. Děkuji za ochotu a spolupráci. Bc. Martina Šamajová

1. Zajímá/baví tě dějepis/historie obecně?

- a) ano
- b) ne
- c) spíše ano
- d) spíše ne

2. Zajímá/baví tě historie kraje, obce, kde žiješ?

- a) ano
- b) ne
- c) spíše ano
- d) spíše ne

3. Slyšel/slyšelas někdy pojem „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“?

- a) ano
- b) ne (přejdi k otázce č. 7)

4. Do kterého období bys zařadil/a tuto událost?

- a) období 1. světové války (1914-1918)
- b) období 2. světové války (1939-1945)
- c) období let 1950-1960
- d) nevím

5. Co se ti vybaví ve spojitosti s pojmem „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“?

---

6. Kde ses s pojmem „vypálení Ploštiny“ nebo „Ploština“ setkal/a? (lze zvolit více než jednu odpověď)

- a) ve škole

b) v literatuře

c) doma

d) jinde-napiš kde _____

7. Chtěl/a bys o tématu „vypálení Ploštiny“ vědět více?

a) ano-
proč? _____

b) ne (přejdi k otázce č. 9)

8. Jakou formou bys chtěl/a být o tématu „vypálení Ploštiny“ informován/a? (lze zvolit více než jednu odpověď)

a) přednáška

b) beseda s pamětníkem

c) exkurze s výkladem

d) zvláštní hodina v rámci předmětu dějepis/občanská výchova

e) jinak-napiš
jak _____

9. Pohlaví

a) dívka

b) chlapec

10. Ročník studia na ZŠ

a) 6.

b) 7.

c) 8.

d) 9.

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Martina Šamajová
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Tragédie Ploštiny v kontextu veřejného povědomí a využitelnost tohoto tématu v edukačním procesu
Název v angličtině:	Tragedy of Ploština in the context of public awareness and its usability in the educational process
Anotace práce:	Tato práce popisuje příčiny, průběh a důsledky tragické události v osadě Ploština na Valašsku, která byla koncem 2. světové války vypálena nacisty. Dále se zabývá vznikem a činností 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky v této oblasti. Praktická část práce je zaměřena na vyhodnocení dotazníkového šetření, zkoumajícího povědomí žáků 2. stupně základní školy o tomto tématu. Poslední kapitola práce se věnuje pedagogické aplikaci tématu do praxe.
Klíčová slova:	Ploština, 1945, partyzánský odboj, 1. čs. partyzánská brigáda Jana Žižky, 2. světová válka, nacisté
Anotace v angličtině:	This project describes the cause, course and consequences of the tragic event in the village of Ploština in Moravia Wallachia region that was burnt down by Nazis in the end of the World War II. It also deals with the formation and activity of the 1 st Czechoslovakian Partisan Brigade of Jan Žižka in the region. The practical part of the thesis focuses on the questionnaire survey of the awareness of pupils on elementary school about the topic. The last chapter deals with the pedagogical application.

Klíčová slova v angličtině:	Ploština, 1945, the partisan resistance, 1 st Czechoslovakian Partisan Brigade of Jan Žižka, World War II, Nazis
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 Seznam obětí z Ploštiny Příloha č. 2 Mapa oblasti kolem Ploštiny Příloha č. 3 Trosky vypálených usedlostí z Ploštiny Příloha č. 4 Národní kulturní památník Ploština Příloha č. 5 Dotazník
Rozsah práce:	88 s.
Jazyk práce:	Čeština